

Vámosszabadi Vackor Óvoda és Bölcsőde
9061 Vámosszabadi, Szabadi u. 53.
OM: 030410

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Hatályos: 2025. szeptember 1.

A Vámosszabadi Vackor Óvoda és Bölcsőde helyi pedagógiai programjának Fábián Katalin által készített Tevékenységközpontú óvodai pedagógiai program adaptált létrehozásában részt vett:

Nevelőtestület névsora:

Benedek Zsuzsanna, Csehi Szilvia, Gulyásné Csatlós Annamária, Halász Katalin, Iró Kitti, Kutiné Markotics Dominika, Molnár Krisztina, Nagy Gézőné, Tófalviné Cserpes Orsolya, Takács-Kálmán Annamária

Hatályba lépés dátuma: 2025. szeptember 1.	
Intézmény OM azonosítója: 030410	Főigazgató: Csehi Szilvia
LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS	
Véleményezte: Vámosszabadi Vackor Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete a .....számú határozatával. ..... név/alárás Nevelőtestület nevében	
Jóváhagyta: ..... Fenntartó működtető nevében: Ambrus Gellért Polgármester PH.	
Elkészítette: ..... Csehi Szilvia Főigazgató PH.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: Óvodavezetői iroda www.vackor-ovoda.hu www.vamosszabadiovoda.hu	Iktatószám:.....

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1998.évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről - a pedagógus-továbbképzés rendszeréről, meghatározza a továbbképzési programok és a beiskolázási terv tartalmát, kötelezettségeit. 2025. január 1-jén lépett hatályba a rendelet, melynek célja a pedagógusok folyamatos szakmai megújulásának biztosítása és a köznevelési intézmények működésének támogatása.
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet - A rendelet célja az óvoda és iskola közötti zökkenőmentes átmenet biztosítása, az iskolakezdéshez szükséges képességek célzott fejlesztésével. Az óvodai nevelési programokat úgy módosítják, hogy azok kiemelten támogassák a nagycsoportos gyermekek iskolára való felkészítését, személyiségfejlődését, tanulási motivációját, valamint a nemzeti értékek iránti elköteleződést. Miközben garantálja, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról - A törvény új alapokra helyezi a pedagógusok foglalkoztatásának rendszerét. Szabályozza a pedagógusok jogállását, besorolását, előmeneteli rendszerét, valamint a bérezésük és teljesítményértékelésük kereteit. A célja egy egységes, teljesítményalapú, ösztönző pedagógus-életpályamodell kialakítása.
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. Rend. a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról - A rendelet a 2023. évi LII. törvény - a pedagógusok új életpályájáról szóló - végrehajtási szabályait tartalmazza. Pontosítja a jogszabály alkalmazásának módját, például a minősítési eljárásokat, a teljesítményértékelés menetét, a munkaköri követelményeket és a besorolások részletes szabályait.
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk: A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik

Tartalom

FŐIGAZGATÓI GONDOLATOK.....	5
BEVEZETŐ.....	6
1. HELYZETKÉP	8
1.1. Óvodánk bemutatása.....	8
1.2. Óvodánk szervezeti felépítése	8
1.3. Óvodakép.....	9
1.4. Gyermekkép.....	10
1.5. Pedagóguskép	10
1.6. Szülőkép	11
2. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI ÉS FELADATAI.....	12
2.1. Óvodánk nevelési céljai és feladatai	12
2.1.1. Az egészséges életmód alakítása	14
2.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	19
2.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	22
2.1.4. Környezettudatos tapasztalatok megalapozása.....	24
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	26
3.1. Személyi feltételek.....	26
3.2. Tárgyi feltételek.....	28
3.3. Az óvodai élet megszervezése	28
3.3.1. Hetirend.....	30
3.3.2. Napirend.....	32
3.3.3. Óvodai hagyományos ünnepei.....	34
3.4. Óvodai programunk tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	36
3.5. A nevelés tervezése.....	54
3.5.1. Dokumentációink, tervezőmunkánk	54
4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	59
4.1. Az óvoda belső kapcsolatai.....	59
4.2. Az óvoda külső kapcsolatai	60
5. ÓVODAKEZDÉS ÉS ISKOLAKÉSZÜLTSG BIOLÓGIAI, PSZICHOLÓGIAI JELLEMZŐI.....	66
5.1. A fejlődés jellemzői óvodakezdekskor	66
5.2. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	70
6. INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ	76
6.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének elősegítése	76
6.2. Tehetség gondozás.....	78
6.3. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése.....	79
7. GYERMEKVÉDELEM.....	80
8. ÓVODÁNK BELSŐ ELLENŐRZÉSI TERVE – ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	83
9. BOLDOGSÁGÓRA PROGRAM INTÉZMÉNYÜNKBEN	85
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	87
MELLÉKLET	90

FŐIGAZGATÓI GONDOLATOK

„A jó óvodában a gyermekek egyéni ütemben és egyéni módon fejlődhetnek, ugyanakkor a közös tapasztalatok, a közös élmények, az együtt megélt események összetartják a csoportot, és a közös hagyományok, szokások mentén tudnak együttműködni, együtt játszani, együtt gondolkodni.”

Óvodánk Tevékenységközpontú Pedagógiai Programjában foglaltak az alapja és egyben meghatározója annak a közös értékrendnek, melyet minden dolgozónak követnie kell, az intézménybe járó gyermekek sikeres, pozitív kimenetelű nevelése, fejlesztése érdekében.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

Célja: A 3 – 7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése, amely magában foglalja az egészségnevelést (egészséges életmódra nevelés, testi nevelés, egészségmegőrzés szokásainak kialakítása), és a környezettudatos magatartásra nevelést (környezet védelméhez, megővéséhez, fenntarthatóságához kapcsolódó szokások kialakítása).

Ez a cél a következő tevékenységrendszereken keresztül valósul meg:

- Játék- és tanulási tevékenység
- Társas- és közösségi tevékenység
- Munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

E tevékenységi formák megválasztásával a gyermekek adott fejlettségi szintjéhez igazodó készségfejlesztés, illetve különböző képességek alapjainak lerakása történik.

Programunk alapján valljuk, hogy a gyermeket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová. Az óvoda feladata nem a szűken vett iskolai feladatokra való felkészítés, hanem az életre való felkészítés, amely csak valóságos tevékenységek, tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

Fontos számunkra, hogy megjelenjen programunkban a szakmai értéktöbbség, mely pedagógiai munkánkat színesebbé, innovatívabbá teszi.

Az is fontos számunkra, hogy a gyermekek szülei – az óvodába lépés pillanatától – ismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják és megvalósítását támogassák.

Célunk, hogy az óvoda a meglévő értékei megőrzése mellett – pozitív szakmai megítélésnek örvendjen.

Csehi Szilvia
főigazgató

BEVEZETŐ

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC törvény 26§ (1), alapján az Óvodai Pedagógiai Program az óvoda alapidokumentuma.

Ez a fokmérő, melyhez a fenntartó igazítja értékeléseit, elvárásait, fejlesztési támogatásait. Ez az a tájékoztató, melyből az óvoda igénybevevője (pl. szülők) megtudja, milyen értékeket közvetít az óvoda, s milyen fejlődési szintre juttatja óvodásait.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

„A Helyi Pedagógiai program az óvoda törekvéseinek fényképe, reális tükörkép az óvodáról”

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

A mi feladatunk az, hogy minden gyermek – mint fejlődő személyiség - számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes gondoskodást és különleges védelmet biztosítsunk. Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.

Gyermekeinket körülveszi a felgyorsult, folyamatosan változó világ, mely nagy hatással van rájuk, mindemellett nekünk - óvodapedagógusoknak - figyelembe kell vennünk a sok új szakmai, törvényi és a külső környezeti változásokat.

Pedagógiai Programunk Fábián Katalin Tevékenységközpontú Óvodai Program intézményünkre adaptált változata.

Pedagógiai Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása, szellemisége cél- és feladatrendszere alapján készítettük.

Óvodai csoportunkban érvényesülnek a különböző innovatív pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését.

Fontos számunkra az is, hogy megjelenjen programunkban a szakmai értéktöbblet, mely pedagógiai munkánkat színesebbé, innovatívabbá teszi.

Pedagógiai feladatvállalásunk során figyelembe vesszük a gyermekek személyiségfejlődését, viselkedését, érdeklődését, az otthonról hozott ismereteiket, tapasztalataikat, az esélyegyenlőség megteremtése mellett. Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Bízunk abban, hogy az óvodánkba járó gyermekek kellemes, derűs, harmonikus éveket töltenek itt és biztos alapokon nyugvó ismeretekkel, képességekkel kezdik el iskolás éveiket.

Hagyományainkat a gyermekek mindennapi tevékenységébe építettük be, együtt készülünk az ünnepekre, jeles napokra. Valljuk, hogy a kisgyermekek nevelése során a felfedezés, a tevékenység örömeit kell átéreztetni, lehetővé kell tenni a saját élményű tanulást – mindezt érdeklődő, megerősítő, megértő, elfogadó felnőttek segítségével. Arra törekszünk, hogy a gyermek – nap, mint nap – átélje a felfedezés, az „én csináltam” örömeit.

Az intézmény jogi státusza, adatai

Az óvoda neve: Vámosszabadi Vackor Óvoda és Bölcsőde
Székhelye: 9061 Vámosszabadi, Szabadi u. 53.
Tel.: 20/9607511 ill. 96/200-324
E-mail: vamosszabadiovoda@gmail.com
Az intézmény típusa: többcélú intézmény -óvoda és bölcsőde

Az intézmény OM azonosítója: 030410

Az intézmények működési területe: Vámosszabadi község közigazgatási területe

Az óvoda befogadóképessége: 121 fő

Az óvodák felügyeleti szerve, fenntartója, címe, telefonszáma:

Vámosszabadi Község Önkormányzata
9061 Vámosszabadi, Szabadi u. 57.

Az óvodai csoportok száma: 5 csoport

Az alapító okirat dátuma:

A Vámosszabadi Község Önkormányzata a Vámosszabadi Vackor Óvoda alapító okiratát módosításokkal egységes szerkezetbe foglalta 2023.07.20-án. Egyidejűleg a 2021. 04.22-én kelt alapító okirat visszavonásra került.

Az alapító okirat 2023. szeptember 01-én lépett hatályba.

1. HELYZETKÉP

1.1. Óvodánk bemutatása

Óvodánk Győr-Moson-Sopron megyében, Győrtől 10 km-re, a 14-es főút mellett fekvő Vámosszabadi községben található. Intézményünk területi elhelyezkedése központi, a faluház, az iskola, az önkormányzati hivatal szomszédságában helyezkedik el.

Jelenlegi óvodánk 1992. szeptember 5-én 2 foglalkoztatóval nyitotta meg kapuit. Községünkben azóta folyamatosan nőtt a lakosság lélekszáma, sok új lakás épült, a gyermeklétszám növekedett. A demográfiai mutatók indokoltá tették a férőhelybővítést új csoportszobák kialakításával. Egy sikeres pályázatnak köszönhetően 2010. szeptemberétől óvodánk már 3 csoportos, saját erőforrásból 2021. szeptemberétől már 4 csoportos 93 kisgyermek, 2023. szeptemberétől már 5 csoportos 121 kisgyermek óvodai nevelését teszi lehetővé. A csoportok vegyes összetételűek. Az óvodánk játszóudvara 2020-ban újult meg és új játékkészlettel folyamatosan gazdagodott.

Az épület belső adottságai megfelelőek, tárgyi eszközeinket és felszereléseinket folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük, melyhez az alapellátást a fenntartó biztosítja. A költségvetési kereten túl a Vámosszabadi Gyermekmosoly Alapítvány segíti a programjaink megvalósulását anyagi támogatással.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, jó szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Jövőképünk:

*„Keresem minden gyerek saját titkát és azt kérdezem:
hogyan segíthetnék abban, hogy ön maga lehessen.”*

(Janus Korczak)

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetnék, kreatív, jókedvű szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvónők irányításával.

1.2. Óvodánk szervezeti felépítése

Feladataink ellátásában jelenleg 10 óvodapedagógus vesz részt. Mindannyian főiskolai végzettséggel rendelkeznek. Munkánkat 5 fő dajka, 1 fő pedagógiai asszisztens és 1 fő óvodatitkár segíti.

Pedagógiai munkánkat segíti 1 fő utazó logopédus.

Heti egy alkalommal a szülők igénye alapján az óvodai élet tevékenységét nem zavarva katolikus hitoktató tart foglalkozást a nagycsoportos korú gyermekeknek.

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, ezért ha eltérést tapasztalunk, akkor kikérjük a megfelelő illetőségű Győri Pedagógiai Szakszolgálat véleményét, valamint kezdeményezzük a gyermek vizsgálatát.

Az integrált neveléshez szükséges további személyi feltételeket megbízási szerződéssel tudjuk biztosítani fejlesztő gyógypedagógusokkal.

1.3. Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvóvédő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:
  - a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze;
  - b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
  - c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
  - d.) az óvoda gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell
5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
6. A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.
7. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzeti hagyományok átörökítését, a nemzeti gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
8. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

1.4. Gyermekkép

Minden gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre, akinek életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat társaik és nevelőik körében. Fontosnak tartjuk, hogy sikerorientáltak legyenek, környezetükben jól eligazodjanak, problémájukra saját megoldást találjanak és jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezzenek.

Megkülönböztetés nélkül minden gyermeknek (nemtől, fajtól, hovatartozástól, vallástól, szociális körülményektől függetlenül) biztosítjuk az esélyegyenlőséget és az előítéletmentességet. Minden gyerekből ki kell bontakoztatnunk a testi, szellemi, biológiai és erkölcsi képességeik, tulajdonságaik maximumát.

Azt szeretnénk, hogy választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő és érzelem teli iskolásokká váljanak.

- Kötdnek szülőhelyükhöz, ismerik, védik környezetüket.
- Tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni. Szeretik a mesét, az alkotó, létrehozó tevékenységet.
- Bátrak, önállóak, kiegyensúlyozottak.
- Szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a közösségben. Bizalommal fordulnak szüleik, óvónőjük, és a nevelő- és oktatómunkát közvetlenül segítők felé.
- Egészséges önbizalommal rendelkeznek, bátrak, nyitottak, közlékenyek. Érzelmeket kifejezik, érdeklődők, sok tapasztalattal rendelkeznek.
- Szeretik a mozgást, a természetet, a művészeti tevékenységeket, ápolják hagyományainkat, kreatívak.
- Viselkedéskultúrájuk életkoruknak megfelelő, tisztelettudóak, segítőkészek

1.5. Pedagóguskép

Az igényes óvodapedagógus képes elemezni munkáját, tudja, hogy mit miért és hogyan csinál. Nem elégszik meg a puszta rutinnal, azzal, hogy „így szoktam, szoktuk, ez korábban már bevált”.

„A reflexióra, azaz megfigyelésre, elemzésre és értékelésre való képesség a pedagógiai professzió alapköve.”

(Hunya Márta)

Programunk sikeres megvalósítása olyan pedagógust feltételez, aki kreatív, folyamatosan megújulni képes, a nemzeti és emberi értékeket pozitívan közvetíti, együttműködő, kísérletező, toleráns, a gyermekek szükségleteit követő, empatikus, a szakmájáért kiálló személyiségjegyekkel rendelkezik. Öröm és sikerorientált. Személyisége modell, pozitív értéket közvetít. Figyelembe veszi az óvodások egyéni és életkori sajátosságait. Tiszteletben tartja és megérti a gyermekek és szüleik különbözőségét.

Arra törekszünk, hogy pedagógusaink a következő személyiségjegyekkel rendelkezzenek:

- A gyermekekkel szemben együtt érző, odafigyelő, szeretetteljes magatartást tanúsító.
- Szakértelmét, pedagógiai, pszichológiai ismereteit gyakorlati jártassága tükrözi.
- Önmaga továbbfejlesztésének igénye minden területen megnyilvánul.
- A vele kapcsolatba kerülő személyekkel szemben tisztelettudó, feladat- és probléma érzékeny, titoktartó.
- Tiszteletben tartja a gyermeki jogokat.

Az óvodapedagógusok bevonják a nevelő- és oktatómunkát közvetlenül segítők a közösségi

élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, megvalósításába. A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalnak a közösen kitűzött célok- és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, őszinte, nyílt véleménnyel segítik a legjobb megoldás kialakítását.

1.6. Szülőkép

Bízunk abban, hogy óvodánkba olyan szülők hozzák gyermekeiket, akik érdeklődnek programunk iránt és azonosulni tudnak elképzeléseinkkel. Gyermekeik érdekében együttműködőek, tiszteletben tartják a pedagógusok szakmai hozzáértését, nem kérdőjelezik meg döntéseik jogosságát, bizalommal fordulnak az óvoda dolgozóihoz.

2. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI ÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségletek kielégítése, ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi-, erkölcsi- és értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása
- környezettudatos magatartásra nevelés

2.1. Óvodánk nevelési céljai és feladatai

A Vámosszabadi Vackor Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjának alapelvei és a fejlesztés célja a 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül. A gyermeket különleges védelem illeti meg. Nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelésnek ezt kell kiegészíteni, kompenzálni, valamint a személyiség teljes kibontakoztatását segíteni.

A program tartalmi kerete

Programunk tevékenységkerete játékban megvalósulva és játékos tevékenység által - a természet és az évszakok változásaihoz, az ünnepek sajátos hangulatához igazodik. Figyelembe vesszük a gyermekek életkori -, és egyéni sajátosságait, valamint érdeklődését. Az óvónők pedagógiai kultúrájára építünk, a módszertani szabadság érvényre jutásával.

A nevelőmunka olyan komplex jellegű tevékenységlánc, amelyek során elválaszthatatlanok egymástól az érzelmi-, esztétikai-, erkölcsi-, testi nevelés.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a személyiség kibontakozását segítő tevékenység. Arra törekszünk, hogy biztosítsuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés esélyét, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakozását. Programunkban a tanulás folyamatos, utánzason alapuló, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését biztosítja.

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Óvodánk célja:

- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Szeretetteljes családi légkört biztosítunk, melyben a gyerekek jól érzik magukat, és egyéniségük tiszteletben tartása mellett odafigyelő nevelésben részesülnek.
- Inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk
- Biztosítjuk az esélyegyenlőséget, kompenzáljuk az esetleges hátrányokat
- A gyermek személyiségéhez és érettségéhez alkalmazzuk a megfelelő módszereket és eszközöket, segítve az egyéni képességek kibontakoztatását
- Nem engedjük a hátrányos megkülönböztetést
- A gyermek életkori sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott. Alapvető követelmény a kisgyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása
- Biztosítjuk pedagógiai értékeink megőrzését
- Minden helyzetben a gyermek érdekeit tartjuk szem előtt
- Biztosítjuk a nyugodt játék lehetőségét, a tevékeny óvodai életet
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

- Az óvónő mint a gyermek számára, megosztott figyelmével, érzelmeivel, tudásával segíti elő a gyermek személyiségének pozitív fejlődését
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlődését, fejlesztését segítjük
- A szociális hátrányok enyhítését, segítő tevékenységet folytatunk
- Biztosítjuk a szülő – gyermek – óvodapedagógus együttműködésének formáit
- Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket szem előtt tartjuk
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az önazonosság megőrzését.

Helyi nevelési programunk feladatrendszere

Nevelési programunk törekvése a különféle képességek és kompetenciák tudatos fejlesztésével a gyermeket közvetetten felkészíteni az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre.

A program tartalmi kidolgozásánál a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára, a játékra, a mozgásra és tevékenykedésre alapoztunk.

A program nevelési keretét a gyermek természetes megnyilvánulásai, az óvoda kultúráközvetítő szerepe, a kölcsönös egymásra hatás, és a hatásrendszer harmóniája határozza meg

2.1.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás,

az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogápolás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be ezen a területen is.

Az egészségnevelés alapelvei

- Az esélyegyenlőség biztosítása.
- A tevékenység és a mozgás hatása a kedvező értelmi fejlődésre.
- Sokszínű, érdekes, változatos, örömteli, biztonságos, játékos, mesészerű tevékenységek átélése.
- Öndifferenciálás lehetőségének biztosítása (önmegvalósítás, önkibontakozás, önfejlődés elősegítése).
- Sajátos egyéni szükségletek kielégítésének elősegítése.
- Saját tempóban való fejlődés elősegítése.
- Lehetőségek biztosítása – a tevékenységek választási lehetőségével – elegendő idő biztosításával.

Célunk

Nyugodt élettempó felé törekvő, testileg, lelkileg kiegyensúlyozott, egészséges gyermek

nevelése.

Távlati célunk, hogy felnőtt életükben legyenek képesek egészséges, harmonikus életvitel kialakítására, életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni. A konfliktusokat, problémákat jól tudják kezelni, illetve megoldani.

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben félreértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban van.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges életvitel kialakítása, helyes életritmus, testi fejlődés elősegítése
- a gyermek testi-lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése mindennapos testnevelés, testmozgás
- egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, a betegségmegelőzés, és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése
- a testi-lelki egészség védelme, megőrzése, a bántalmazás, erőszak megelőzése
- a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz mentes környezet megteremtése és megőrzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- a környezet megóvására irányuló szokások kialakítása

Az óvodapedagógus, az óvodai felvételi után készítsen a gyermekekről anamnézist, ezzel elindítja az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezze a hangsúlyt, a testi szükségletek kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, összehasonlító mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását.

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások

Táplálkozás

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja, és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel és folyadékpótlással tápanyagszükségletük háromnegyed részét az óvodában kapják. Mivel óvodánk konyháját külső intézmény üzemelteti, az étrend összeállításában, csekély mértékben tudunk részt venni. Minden alkalmat megragadva, különösen figyelünk arra, hogy gyermekeink étrendje kellően változatos, megfelelő tápanyag összetételű és megfelelő mennyiségű legyen.

Figyelemmel kísérjük – előfordulás esetén - a tej-, cukor-, lisztérzékeny és vegetáriánus gyermekek étkezését, azonban ezt a szülőnek önállóan kell biztosítania, illetve kiegészítenie. Igény esetén gyümölcs-illetve zöldségnapot iktatunk be.

Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon.

A gyermekeknek életkorukból és szokásrendszerükből fakadóan - különböző táplálkozási szokásaik vannak. Ezek ismeretében kellő toleranciával tudjuk fogadni az élettani szükségletből fakadó, valamint az egyéni táplálkozási eltéréseket, a kezdeti étvágytalanságot, a válogatást. Ösztönözzük a gyermekeket, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására.

A nap bármely szakában – a helyi körülményeknek megfelelően - ihatnak gyermekeink.

A vallási vagy egyéb okból (vegetáriánus) eltérő étkezési szokásokat tiszteletben tartjuk.

Pihenés

- Nyugodt légkört biztosítunk
- Figyelembe vesszük az egyéni alvási szokásokat, igényeket
- Megteremtjük a személyi-és tárgyi feltételeket
- Biztosítjuk az altatás hangulatához igény szerint a mesét, halk zenét, és otthoni élményt adó „alvótársat”
- A nevelőtestület jelenléte az alvás teljes ideje alatt elengedhetetlen

Testedzés, testmozgás

A testi nevelés magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítését, testi épségének védelmét, egészségének megőrzését és edzését.

A testi nevelés és az egészséges életmódra nevelés csak optimális körülmények között valósulhat meg. Ehhez óvodáinknak rendelkezésére áll tágas udvar, füves játéktér. A többfunkciós, esztétikus, biztonsági előírásoknak megfelelő játékszerek, sporteszközök biztosítása, bővítése, rendszeres felülvizsgálata folyamatos feladatunk.

A sok és változatos mozgás egyik feltétele a kényelmes, jól szellőző ruházat. A mozgáshoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Ehhez az óvónőknek és dajkáknak meg kell teremteni a feltételeket.

- Mindennapos testnevelés, testmozgás - biztosítjuk a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését
- Évszakonként közeli sétákat, kirándulásokat szervezünk változatos helyszínnel. Megismertetjük a gyermekekkel a természetjárás szépségét
- Egészségnapot szervezünk
- A rendszeres, örömmel végzett mozgás segít a gyermek egészséges életvitelének alakításában, ehhez megfelelő mintát adunk.
- Alkalmanként - a szülőkkel közösen mozgásos programokat szervezünk, így befolyásolva a családi nevelést, a szabadidő hasznos eltöltését.

Gondozás

Az óvodai élet szervezésében a gondozás kiemelt jelentőséggel bír. Az óvónő nevel, szoros kapcsolatot épít ki a gyermekkel, segíti az önállóságot - együttműködve az óvoda többi dolgozójával. A testi, lelki egészség feltétele a gyermek testi komfortérzésének kielégítése.

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot kíván. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, aki őszinte, hiteles viselkedéssel közeledik hozzájuk és tapintatot, elfogadást közvetít. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermek igényei, családból hozott szokásai. A gyermekről információs lapon bekérjük azokat az adatokat, melyek a gyermek megismerését segítik.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az intézménybe lépés pillanatától biztosítjuk. Az egy csoportban dolgozó óvónők a dajkák bevonásával megállapodnak a szükségleteket kielégítő szokások kialakításának pontos menetében. A testápolás terén alkalmanként a kéz, arc megérintése elutasítást válthat ki a gyermek részéről, amit el kell fogadni. A papír zsebkendő használata közben felhívjuk a gyermek figyelmét annak anyagára, hulladékként kezelésére. Az öltözködnél megismertetjük a gyermeket a helyes sorrend fontosságára, az időjárás és öltözködés összefüggéseire. Minden korosztálynál - lehetőség szerint - megismertetjük a szájhigiéné alapjaival. Az önkiszolgálás, a tevékenységek többszöri gyakorlása alakítja a gyermek énképét. Az óvónő, a dajka bemutatja, megismerteti, figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését. Ezek egy része az óvodáskor végére szükségletté válik.

Egészségvédelem, edzés

A gyermekek egészségének megóvását a gondozás, testi nevelés, mozgásfejlesztés biztosítja. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására (környezet tisztán tartása, portalanítás, fertőtlenítés)

A környezeti ártalmak csökkentésére törekszünk (pl. szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékos izzók használata, zajcsökkentés, légszennyezés csökkentése, keverőfejes csaptelepek felszereltetése, megfelelő páratartalom).

Óvodába kerüléskor regisztráljuk az esetleges betegségeket (krupp, allergia, epilepszia, lázgörcs, cukorbetegség), és megtesszük a szükséges intézkedéseket.

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset megelőzés a személyi és tárgyi feltételek biztosításával, a használati tárgyak folyamatos ellenőrzésével, karbantartással történik.

A gyermekeket önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük (tolerancia, konfliktusok kezelése)

A testi edzettséget a levegő, víz, napfény hatása biztosítja. Arra törekszünk, hogy a gyerekek sok időt töltsenek a szabadban, azonban a nap káros sugaraitól óvni kell őket fényvédő krémmel, sapkával.

Nyáron, erős UV-sugárzáskor 11 és 15 óra között a gyermekek nem tartózkodhatnak a szabadban.

A testi-lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:

Alapelvek:

- Dohányzás megelőzés – a felnőtt mintája, személyes példamutatása, beszélgetés, kirándulás élményeinek feldolgozása, élmények feldolgozása, ismeretek összefoglalása
- Bántalmazás, erőszak – alapvető szükségletek kielégítésének elmulasztása, érzelmi, fizikai elhanyagolás, fizikai -, érzelmi bántalmazás, szexuális bántalmazás megelőzése, a gyermek ettől való megóvása
- Tehetséggondozás, korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciója,
- Veszélyeztetettség megelőzése

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

- A gyermek megismertetése a balesetveszély, illetve a legfontosabb teendők elvégzésével
- Védő-óvó előírások meghatározása a Házi rendben, baleset során ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerülnek rögzítésre

Levegőzés

Arra törekszünk, hogy óvodásaink minél több időt, lehetőség szerint legalább naponta egy órát töltsenek a szabadban. Helyi adottságok szerint a játék, étkezés, mozgás is történhet a szabadban. A levegőzés élettani hatásán túl, elősegíti a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását.

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai

- A gyermekek életkorának megfelelő tevékenységek végzésének lehetővé tétele, optimális életritmus kialakítása, megfelelő napirend
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása
- Szokás-, és szabályrendszer kidolgozása a gyerekekkel, a szabályok betartásának figyelemmel kísérése, a gyermek egyéni fejlettségéhez viszonyított fejlesztő értékelés
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása
- Erős napsütésben a gyermekek krémezése, ill. szülők figyelmének felhívása a napvédelemre

- Önállósági törekvések támogatása
- A helyes étkezési szokások kialakítása
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása
- Az asztal esztétikumára való odafigyelés
- A toalett használat intimitásának biztosítása
- WC-papír és zsebkendő használatában segítségnyújtás- a megfelelő mennyiség használatára ösztönzés
- A WC lehúzásának igényé alakítása
- A tisztaság, ápoltság iránti igény alakítása
- Helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatás
- A gyermekek környezetében csak a legszükségesebb tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása
- Öltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás
- A fűsű használatának bemutatása, gyakoroltatása, segítségnyújtás
- Egészséges ruházat viselésére ösztönzés - szülőkkel való megismertetés (kényelmes, praktikus, lehetőleg pamut anyagú ruha viselése)
- Ruhák rendben tartása, hajtogatása, elvárások felállítása
- A gyermekek levegőzésének biztosítása
- A délutáni alvás előtt szellőztetés, illóolajok használata, párasítás
- Sószoa használat
- Lefekvés után mesélés, zenehallgatás, testközelség (simogatás), a nyugalmi állapot támogatása
- Gyermekekkel balesetvédelmi megbeszélések
- A gyermekeket fenyegető környezeti ártalmak lehetőség szerinti kivédése (kis forgalmú úton sétálunk, alkalmanként növényeket telepítünk)
- Beteg gyermek elkülönítéséről való gondoskodás, a szülő értesítése
- Speciális, prevenciós, korrekciós, testi-lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködés biztosítása

Sikerkritériumok

- Szükségeit képes késleltetni, képes önállóan kielégíteni
- Használja a WC – papírt
- A tisztálkodási eszközökre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi
- WC használat és egyéb szennyező tevékenység után kezet mos, kezét szárazra törli
- Önállóan öltözik, vetkőzik, szükség esetén segítséget kér
- Cipője befűzésével, megkötésével próbálkozik
- Ruháját igyekszik összehajtván a helyére tenni
- Kulturáltan étkezik, eldönti, miből, mennyit tud elfogyasztani
- Szívesen fogyaszt zöldségfélét, gyümölcsöt, főzeléket, magvakat
- Vigyáz környezete rendjére, nem szemetel, ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és szükségességét, a vízcsapot használat után elzárja
- Igényévé válik a rendezettség, tisztaság, ápoltság
- Szívesen tartózkodik a szabadban, szeret mozogni, edzett
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat

2.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
  - az óvoda alkalmazottai és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
  - az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
  - az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodás gyermek számára meghatározó az óvónő-gyermek kapcsolat minősége. A gyermeknek a felnőtthez fűződő viszonya nyújtja az érzelmi biztonságot. Az öröklés mellett a környezet hatása a fejlődés egyik potenciális forrása.

Óvodai nevelésünk a családi nevelésre támaszkodik, a családdal való szoros együttműködésre törekszik. Figyelembe vesszük a család sajátosságait, szokásait. Programunkban megfogalmazódik a gyermek korai megismerése. Ennek eszközei: „ovi-nyitogató” szervezése, információs lap, anamnézis felvétele.

Az (2, 5) 3-6 (7) éves korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Fontos, hogy gyermekeinket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül, ami segíti az érzelmi kötődést társaihoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez segíti a kapcsolatteremtést, cselekvésre, játékra ösztönöz. Az élettér legyen barátságos, otthonos, amit mi tervezünk meg, de lehetőséget adunk arra is, hogy a gyermekek elképzelése, ötletei is érvényesülhessenek.

Az óvodában az óvónő meleg, empátikus, elfogadó légkört alakít ki, és gondoskodik arról, hogy változatos tevékenységformákon keresztül a gyermek tapasztalatai gazdagodjanak.

Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, különböző módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.

Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök használata.

Arra törekszünk, hogy óvodásaink szabadon mozoghassanak (életkortól függő mértékben) a csoportszobában, mosdóban, óvodában, udvaron. Ezzel fokozható az otthonosság érzése.

Minden csoportnak hagyományos, sajátos szokása van. Igyekszünk minden gyermeknek tároló helyet biztosítani, ahová a saját eszközeit, játékait, sétán gyűjtött „kincseit”, értékeit elhelyezheti.

A gyermek „énközpontú”, elsősorban önmagára figyel, azonban ki kell fejlesztenünk azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével, képes másokkal is törődni. Szem előtt tartjuk, hogy az erkölcsi normák és tulajdonságok csak gyakorlással fejlődnek.

Minden kisgyermeknek lehetősége van kommunikálni, tapasztalatokat szerezni az elfogadható, célszerű, hiteles kommunikációs formákról. Közös tevékenységek során megtanulják, hogyan viszonyuljanak egymáshoz, ez elősegíti a szocializációt. Megtanulja a kritika elfogadható formában történő kifejezését, annak módját és elfogadását. A pozitív visszajelzések önerősítő, önbizalom erősítő hatása segíti a személyiség kibontakozását. Észreveszik a közös tevékenységekben, hogy társaik különböző egyéniségek, különböző kultúrákat képviselnek, mindenki más – más kulturális környezetet, más - más értéket képvisel.

Az óvónő a csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus-megelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.

A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi. Megtapasztalják, hogy a problémákat többféle módon lehet megoldani.

Célunk:

- Érzelmi, akarat tulajdonságok kialakítása, fejlesztése példaadással és helyzetteremtéssel
- Szokás-és normarendszer megalapozása
- Biztosítjuk a migráns gyermekek számára az önazonosság megőrzését, ápolását
- Tudatos értékközvetítő tevékenység.
- Együttműködés, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása.
- A szülőföldhöz fűződő érzelmi viszony kialakítása, ápolása, a kötődés megalapozása
- A társadalomba való beilleszkedést segítő, szociális együttélést segítő értékközvetítés
- A különbözőség, a másság tiszteletére, elfogadására nevelés
- Esélyegyenlőség biztosítása a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelési igényű, hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint az elhanyagolt gyermekkel szemben (egyéni szabott pedagógiai eljárások, megfelelő szakember biztosítása).
- A kiemelkedő képességű gyermekek számára – igényeknek megfelelő kibontakoztatás lehetőségének megteremtése.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosításából adódó feladataink

- Nyugodt, harmonikus, érzelmi biztonságot adó, elfogadó légkör teremtése.
- Empátia, odafigyelés
- A felnőttek kommunikációja, bánásmódja, viselkedése minta
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, esztétikus berendezése
- Környezetvédelmi magatartás és viselkedés alakítása

- Az élet, az élővilág tiszteletére nevelés
- Erkölcsi normák, ítéletek kinyilvánítása
- A tehetség kibontakoztatása
- Sajátos törődés a sérült, hátrányos helyzetű, lassabban fejlődő, és kiemelkedő képességű gyermekekkel szemben
- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadása, annak segítése
- A családdal való együttműködés: családlátogatások szervezése, szülői értekezletek tartása
- Egyeztetett időpontokban fogadó óra, a gyermek fejlődéséről korrekt tájékoztatás
- Társas kapcsolatok formálása, az összetartozás érzésének erősítése
- Tudatos alkalmazása a közösségfejlesztés változatos módszereinek, a játék és más élménygazdag tevékenységek, programok során.
- Páros- és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása, az együttműködés erősítése
- A kiemelt figyelmet igénylő, (előfordulás esetén migráns) gyermekek beilleszkedésének segítése
- Tevékenységek során a szükséges képességek, készségek alakítása, a kompetenciák fejlesztése

Sikerkritériumok

- Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, a másikat elfogadni, jól érzi magát a közösségben, kooperatív
- Szereti-, és korának megfelelően védi a természetet, tiszteli az élővilágot, ápolja, gondozza a növényeket, állatokat
- Segít a rászorulóknak, a felnőtteket és munkájukat tiszteli
- Konfliktushelyzetben törekszik a mindkét fél számára elfogadható megoldásra
- Érzelmek, indulatainak korának megfelelően uralkodik
- Bátran elmondja a véleményét
- Feladattudata kialakulóban van
- Szívesen végez megbízatást a közösség érdekében
- Nyugodt, kiegyensúlyozott
- Szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel egyaránt
- Érkezéskor, távozáskor, és óvodán kívüli találkozások alkalmával köszön
- Ismeri az udvariassági szabályokat, igyekszik betartani azokat
- Felelősségérzete kialakulóban van
- Igényes a saját tevékenységével szemben
- Türelmes, kitartó

2.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv

ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Fontossá válnak a beszélgető körök, mesék, versek, az egészségünkkel kapcsolatban. Adott téma megtárgyalása, beleszöve az egészséges életmódra nevelés, illetve a környezettudatos magatartásra nevelés.

Célunk akkor lesz elérhető, ha már óvodás korban érzékennyé tesszük őket a környezeti problémák megoldása iránt, valamint szokásokat alakítunk ki bennük, amelyek egy életen át kísérik őket.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, óvodai nevelési módszerek segítségével, a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van a kommunikáció alakulásával. Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása kiemelt jelentőségű.

A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze, cél és eszköz a társas kapcsolatokban. A kommunikáció és a metakommunikáció elválaszthatatlanok egymástól, helyettesítik, elmélyítik, vagy semlegesítik egymást.

Célunk

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek felfedeztetése, bővítése
- Az óvodapedagógus mintaadása (beszédtisztaság, érthető mondat szerkezetek)
- Figyelem összpontosítás, képzelet, észlelés emlékezet, problémamegoldó és kreatív gondolkodás erősítése, problémaérzékenység fokozása
- Beszédkedv fejlesztése, kapcsolatteremtés segítése

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai

- Biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése
- Az egymásra figyelés, a másik fél mondanivalójának meghallgatása
- Kommunikációs helyzetek teremtése
- A beszédkedv felkeltése
- A gyermekek tudatos ösztönzése egyéni és egymás közötti kommunikációra
- Szókincsbővítés
- A természeti- és társadalmi környezet jelzéseinek észrevetése
- Változatos tevékenységek szervezése, tapasztalatok szereztetése
- Érdeklődési kör figyelembe vétele, kíváncsiságra építés
- A metakommunikáció eszköztárával történő megismertetés
- Segítés a társak reakcióinak megértésében
- Differenciált fejlesztés
- Egyéni (idegen állampolgárságú gyermek) fejlesztés
- Kapcsolattartás a logopédussal, fejlesztőpedagógussal
- Sajátos nevelési feladat a prevenció és korrekció. A fejlesztés alapja: a mozgáson, tevékenységen keresztül az értelmi műveletek fejlesztése
- Korrekció: részképesség-gyengeség korrekció, észlelési-és finommotorika fejlesztése

Sikerkritériumok

- Élményeit, gondolatait bátran elmondja, felveszi a kapcsolatot társaival, és a felnőttekkel
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél
- Szókincse, verbális emlékezete korának megfelelő
- Kérdésekre legalább egyszerű mondattal válaszol
- Használja a metakommunikáció eszköztárát
- Bátran, szívesen beszél társaival és a felnőttekkel
- Élményeit, gondolatait elmondja
- A migráns gyermek megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket
- Szemkontaktust tart és teremt
- Társára és a felnőttekre figyel, türelmesen meghallgatja mondanivalójukat
- A közölt információt megérti
- A beszéd közvetítésével szocializálódik a gyermek, erősödik biztonságérzete, gazdagodnak ismeretei, elmélyülnek érzelmei

2.1.4. Környezettudatos tapasztalatok megalapozása

A környezeti nevelést meghatározó kormányzati dokumentumok között legfontosabb

- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

- a Nemzeti Környezetvédelmi Program.”(Nemzeti Környezeti Nevelés Stratégia)

- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól: 54. 1. cikkelye rögzíti, hogy: „Mindenkinek joga

van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére.”

Az óvodai nevelés során meghatározó szerepe van a fenntarthatóságra való nevelés elvei alapján folyó nevelőmunkának. A környezeti nevelés komplex módon áthatja az óvodai élet mindennapjait. A gyermekek nevelésében kiemelt helyen szerepel az egészséges életvitel megalapozása, a speciális igényekhez igazított egyéni bánásmód megteremtése, és a tehetséges gyermekek céltudatos fejlesztése érdekében az egyéni igények kielégítése. A környezeti harmónia megalapozása érdekében az óvoda dolgozói és a település lakossága együtt teremtik meg a környezeti feltételeket a legkörnyezetkímélőbb módon. Az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége speciális, a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai értékeit közvetítő szakmai továbbképzéseken folyamatosan szélesedik.

Célok:

- az óvodákban folyó fenntarthatóságra nevelés szellemében történő nevelőmunka megvalósítása és fejlesztése;
- az óvodás gyermekek környezettudatos szemléletének, gondolkodásának, magatartásának megalapozása, formálása élményalapú tevékenységek során;
- az óvodapedagógusok, a szülők, a helyi társadalmi közösségek környezettudatosságának alakítása;
- a lakóközösségek értékeinek megismerése, azok fontosságának, védelmének tudatosítása a településfejlesztési/vidékfejlesztési törekvések figyelembevételével.

Óvoda feladatai

- továbbképzéseket szervez az óvodapedagógusoknak,
- támogatja a szemléletformálást a lakosság körében;
- programokat szervez a gyermekeknek, szülőknek, óvodapedagógusoknak a fenntartható fejlődés biztosítását segítő elvek megvalósítása érdekében, és támogatja a megye vidékfejlesztési törekvéseit.

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai

- Megtapasztaltatjuk, hogy az élethez levegőre van szükség,
- Felhívjuk a figyelmet a tiszta, illetve szennyezett levegő jelenlétére (szellőztetés fontossága, séták során ismeretszerzés)
- Megértetjük, hogy a meglévő természeti értékeket odafigyeléssel, tisztelettel, szeretettel megvédhetjük
- olyan értékrendet alakítunk ki, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző

munkáját helyezi előtérbe

- A gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességét fejlesztjük
- A differenciálást érvényesítjük a nevelés folyamatában
- A komplexitást érvényesítjük a tevékenységformák között.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait alakítjuk.
- A családi és tárgyi kultúra értékeit, és a néphagyományokat szem előtt tartjuk.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszonyt alakítunk a világhoz.

Sikerkritériumok

- Érzékeli környezetében a szépet, esztétikusot
- Vigyáz környezete tisztán tartására, környezete higiéniájára
- Ismeri a népszokásokat és az ahhoz kapcsolódó énekeket, játékokat, rigmusokat
- Az ábrázolás eszközeivel kifejezi az érzékelt valóságot
- Ismeri szülőföldjét, pozitívan viszonyul lakóhelyéhez
- Környezetéből szerzett ismereteit beleépíti játékába
- Társas magatartása, alkalmazkodó képessége kialakult
- Beszéde, nyelvi kifejezőkészsége életkorának megfelelő
- Logikus gondolkodása életkorának megfelelően fejlett

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvodába felvett gyermekekről az óvodavezető dönt, figyelembe véve a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárokat, a szülők és óvodapedagógusok véleményét, valamint a számított létszámra vonatkozó előírásokat. Csoportba sorolásnál figyelünk a nemek arányára, az életkori összetételre, és a szülői igényekre.

Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a gyermeket ugyanaz az óvónőpáros és dajka nevelje az óvodába járás teljes ideje alatt. A jelen törvények szerint egy pedagógiai asszisztens is segíti a csoportok munkáját, az aktuális feladatok tükrében.

A jó óvodapedagógus humanista értékeket közvetít, megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkezik. További nevelői értékek a rugalmasság, tolerancia, empátia, együttműködés, alkalmazkodás, felelősségtudat, önművelés, az emberi méltóság tiszteletben tartása.

A dajkai munka a gyermekek napirendjéhez igazodva az óvónő irányítása mellett történik, egyértelműen elkülönítve, hogy mely esetben kompetens, mely esetben segítő a feladatuk.

Tudatosítani kell, hogy a csoportban dolgozó dajka viselkedése, beszéd- és bánásmódja is minta a gyermekek számára.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvónő a pedagógiai munkáját az éves ütemtervben, tematikus tervben, hosszabb rövidebb időszakokra lebontva, napirendnek és heti rendnek megfelelően szervezi, tevékenységekre bontva tervezi és valósítja meg, ezt a megfelelő dokumentumokban rögzíti. A napirend a különböző tevékenységekhez és a gyermek szükségleteihez igazodik, figyelembe véve a helyi szokásokat és igényeket. A rendszeresség és az ismétlődés érzelmi biztonságot jelent a gyermeknek. Napirendünk a tevékenységek között harmonikus arányokat alakít ki, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

3.1. Személyi feltételek

1. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltség tartalom biztosítása.
6. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A gyermekekkel főiskolai végzettségű óvodapedagógusok foglalkoznak, az intézmény élén csoportban is dolgozó óvodavezető áll.

A nevelőmunkát közvetlenül segítő dolgozók a dajkák és a pedagógiai asszisztensek. Az óvodapedagógus tevékenységét és az óvoda működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Beosztás	Fő összesen	Szakképzettség	További szakképzettség
óvodapedagógus	10	felsőfokú	2 fő drámapedagógus, 1 fő fejlesztőpedagógus 2 fő közintézményvezető
pedagógiai asszisztens	1	középfokú	1 fő szociálpedagógus
óvodai dajka	5	középfokú	
óvodatitkár	1	középfokú	

A vezető feladata, hogy:

- ismerje fel a gátló tényezőket, és küszöbölje ki
- éljen együtt az óvoda mindennapjaival
- keresse meg azokat a lehetőségeket, erőforrásokat, mely az intézmény szakmai munkáját, felszereltségét elősegítik
- oly módon irányítsa a kollektív tevékenységet, hogy kritikái és pozitív megerősítése jelentősen előmozdítsa a haladást, a munkatársak fejlődését, de a hiányosságokat is tárja fel

Az alkalmazotti közösség tagjaitól elvárható feladatok

- ismerjék nevelési elveinket
- aktívan vegyenek részt a csoport életében
- ismerjék a napirendet, a nevelési elveket, a pedagógiai programot
- munkájukat hassa át a gyermekszeretet
- kulturált magatartással-, és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését
- sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában részt vevő szakemberekkel együttműködnek

A pedagógus fontos személyiségjegyei, elvárások

- gyermekszeretet
- empátia
- érthető, pedagógiai céljainak megfelelő kommunikáció
- pedagógiai, pszichológiai felkészültség
- az ismeretek tudatos, tervszerű alkalmazása
- rugalmasság, önálló problémamegoldó képesség
- kreativitás
- reflektív szemlélet
- szakmailag innovatív
- elkötelezettség
- környezettudatos szemlélet
- az együttműködés, együtt dolgozás képessége
- kompromisszumkészség
- konstruktív vitapartner
- a család segítésére való készség, segítő, támogató attitűd
- önfejlesztés
- hajlandóság továbbképzéseken való részvétellel
- önismeret
- infokommunikációs eszközök, online felületek használata
- szakmai munkaközösségben való részvétel

Nevelőtestületünk sokéves szakmai tapasztalattal, kiváló szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a szakmai kihívásoknak, a szűkebb – és tágabb környezet elvárásainak. A

különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket és kompetenciákat óvodánk nevelőtestületi értekezletein adjuk át egymásnak.

3.2. Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodánk a program megvalósításához szükséges eszközökkel és felszereléssel rendelkezik

- A gyermekeket, esztétikumot, harmóniát sugárzó színekkel, formával, anyagokkal vesszük körül.
- A tevékenységekhez biztosítjuk a megfelelő számú- és méretű eszközt, melyeket a gyermekek számára elérhetővé tesszük.
- Az óvodában sószoba áll a gyerekek rendelkezésére
- Az óvoda udvara a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja: megfelel a testméreteknak, biztosítja az egészség megőrzését, lehetővé teszi a mozgás-és játékgény kielégítését
- A dolgozók számára megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk.

Az alapellátás biztosítását továbbra is a költségvetés átgondolt, ésszerű felhasználásával tervezzük meg.

Óvodapedagógusaink szabadon - a meglévő adottságok figyelembevételével - alakítják ki az óvoda tereit és csoportszobáit. A csoportszobák berendezése megfelel a gyermekek testméreteinek. A játékeszközöket az adott korcsoportnak megfelelően választják ki, melyek változatos színűekkel, formájukkal, harmóniát sugároznak. A gyermekek által használt felszereléseket számukra hozzáférhető és biztonságos helyen tároljuk.

A csoportszobák száma 5, méretük, tágasságuk (1 kivételével) megfelel a törvény által előírt maximális létszámnak. A kiszolgáló helyiségek kicsik, zsúfoltak. Tornaszobánk egy a székhelyintézmény rendelkezik.

Udvarunk teret ad a gyerekek játék-, és a nagymozgás igényének kielégítéséhez. Ligetes, füves területein a mozgásfejlesztő eszközök változatos játéklehetőséget biztosítanak óvodásaink számára.

Óvodáink udvari játékait rendszeres karbantartjuk, fokozatosan szükségyszerűen bővítjük a szabványnak megfelelően.

Az udvari eszközök biztonságos használata érdekében évente el kell végezni a szükséges ellenőrzéseket és a folyamatos karbantartást.

3.3. Az óvodai élet megszervezése

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek

tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

4. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

7. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni

8. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

9. A gyermek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A nevelés tervezése és időkeretei

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazítva tervezzük meg. Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra, a tervezésben tudatosan számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző, és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően. A nevelés és a tanulás egymással szoros kölcsönhatásban valósul meg. A cél a feladatok ismeretében, hogy a fejlesztést hosszútávon, éves, féléves periódusokban gondoljuk át, ám konkrét formában egy- illetve kéthetes periódusokban tervezzünk. Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva, a nevelés-tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve tervezünk. Feljegyzéseket vezetünk a gyermekek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez.

A fejlesztés módszere

A fejlesztés módszere az egyénre szabott, differenciált fejlesztés a csoport keretein belül. Az óvodapedagógus dönti el, hogy az adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött

foglalkozás keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A fejlesztés, a foglalkozás formáját nem a gyermekek életkora, hanem a fejlettségi szintje határozza meg. A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. Fontos, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek, és valódi, a környezetben meglévő problémával foglalkozzon. Kreatív probléma megoldásra ösztönözzük a gyermekeket.

A fejlesztés kerete

- A teljes nevelési folyamat a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül
- A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei:
  - Önálló és irányított tapasztalatszerzés
  - Játékos tevékenységszervezés

A nevelés időkeretei

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

3.3.1. Hetirend

A hetirend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A hetirend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet egész nap folyamán az óvodapedagógus feltétlen jelenlétével és közreműködésével irányít. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb heti rendet állítsunk össze. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk. Óvodai életünk szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, melyet óvodapedagógusaink a dajka néikkel együttműködve végeznek. A hetirend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását.

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Szabad játék délelőtti játékba, udvari játékba integrált tanulás	Verselés, mesélés, ének, zene, népijáték, tánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,	Verselés, mesélés, ének, zene, népijáték, tánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,	Verselés, mesélés, ének, zene, népijáték, tánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,	Verselés, mesélés, ének, zene, népijáték, tánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,	Verselés, mesélés, ének, zene, népijáték, tánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
Mozgásfejlesztés – mindennapos mozgás: óvónők által meghatározott időpontokban csoportszoba, udvar, alkalmanként tornaszoba használat					
Szabad játék, délutáni játékba, udvari játékba integrált tanulás	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielégítése	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielégítése	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielégítése	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielégítése	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielég

3.3.2. Napirend

A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését. Lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását.

A napirendet a csoportnaplóban rögzítjük.

Időtartam	Tevékenység
6. 45 – 11. 30	Játék a csoportszobában és a szabadban Személyes percek Szabad játék Játékba integrált tevékenység – egyénileg, csoportban, mikro csoportban, kötetlen és/vagy kötött formában az adott tevékenységnek megfelelően - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - Ének, zene, népijáték, tánc - készségek fejlesztése - Külső világ tevékeny megismerése - a környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése, környezettudatos magatartás - Részképességek fejlesztése - Verselés, mesélés, dramatikus – és bábjátékok - Szülői igény alapján hittan - Néphagyomány ápolás - Tapasztalatszerzés - Mozgás, mindennapos mozgás, mozgásigény kielégítése - Testápolási teendők, gondozási feladatok - Tízórai
11. 30. – 15. 15	Ebéd Testápolási teendők Pihenés, alvás mesével, altatóval Uzsonna Verselés, mesélés, ének
15. 15 – 17. 00	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron Külső világ tevékeny megismerése Mozgásigény kielégítése

A program alapvetően elsődlegesnek tartja a gyermek játékát, ezért napirendünk kialakításában ezt kiemelten kezeljük. Kidolgozott napirendünk - rugalmas változásaival együtt - lehetőséget teremt az elmélyült tevékenységre, biztosítja a nyugalmat és az aktivitást egyaránt. A napirenden belül az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport élete áttekinthető legyen. A várakozási idő kiiktatása a gyermekek nyugalmát biztosítja. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, öltözködés) a gyermekek biztonságérzetét növelik. A napirend a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, a csoportlétszámtól és egyéb tényezőktől (nyitás, zárás, szünetek) függ. Fontos feltétel a személyi állandóság és a dolgozók megfelelő, működést biztosító munkarendje.

Programunk a játékot tekinti a gyermek legfőbb tevékenységének és a tanulás elsődleges keretének, ezért programunkban a folyamatosságot és a rugalmasságot szem előtt tartva, a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezük a hangsúlyt. Jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja. A szeptember 1-től június 15-ig terjedő időszak napirendjét a gyermekcsoport életkori összetétele, alvás-és mozgásigénye, az ebéd időpontja alapján határozzuk meg.

A június 15-től augusztus 31-ig terjedő időszak nyári napirendjét a gyermekcsoport életkori összetétele, csoportösszevonás, a gyermekek alvás-és mozgásigénye, az időjárás, és az ebéd időpontja alapján határozzuk meg.

A nyári időszakban feljegyzéseket készítünk a gyermekekkel végzett tevékenységekről, a velük kapcsolatos fontos információkról.

Időtartam	Tevékenység
6. 45 – 11. 30	Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában, tízórai, egyéb szabadon választott, és óvónő által kezdeményezett tevékenység
11. 30. – 15. 00	Előkészület ebédhez, ebéd, pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés, uzsonna
15. 00 – 17. 00	Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában, uzsonna, egyéb szabadon választott, és óvónő által kezdeményezett tevékenység

3.3.3. Óvodai hagyományos ünnepei

Az ünneplés, pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésre, a tevékenységek és esztétikai élmények által. Az ünnepek, a hagyományok ápolása szempontjából is fontosak az óvodában, kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Az aktív és önálló gyermekek nevelésének egyik sajátos eszköze a jól előkészített, szépen megszervezett ünneplés. Az előkészület lehetőséget ad a gyermekek közötti kooperáció és kommunikáció gyakorlására. Az ünnepi készülődésbe szülőket is bevonjuk, ez is lehetőség számukra, hogy megismerjék óvodánk életét.

A tevékenység kerete

A tevékenység kerete az évszakok változásaihoz, az ünnepekhez kapcsolódó tevékenységekhez illeszkedve hűen tükrözi óvodánk sajátosságát, egyéni arculatát. Ezek a sajátosságok mutatkoznak meg a hagyományok ápolásában, a közös tevékenységekben, a természettel való szoros kapcsolat kialakításában, a néphagyományörzésben. Egyedivé, sajátossá teszik az intézményt, erősítik a „mi óvodánk” érzését.

Ősz

- Lehetőség szerint részt veszünk a betakarításban, gyűjtögetjük az őszi kincseit
- Megfigyeljük az állatok viselkedését
- Megteremtjük az évszakhoz kapcsolódó mese, vers, zenei alkotások megismerésének lehetőségét
- Egészségnap
- Márton napi hagyományok
- Idősek napján veszünk részt
- Őszi hangverseny

Tél

- Téli, havas játékokat játszunk
- Óvodásaink megismerkednek az advent jelképeivel
- Adventi barkács délutánt tartunk
- Dallal, verssel, mesével várjuk a Mikulást
- Luca napi játékokkal ismertetjük a gyerekeket
- Betlehemezünk
- Karácsonyra mézeskalácssütéssel, ajándékkal készülünk
- Karácsonyi ünnepséget tartunk
- Feldíszítjük az óvodát – karácsonyi hangulatot teremtünk
- Karácsonyi hangverseny
- Az ünnepkörhöz kapcsolódó mesékkel, versekkel, dalokkal ismertetjük meg gyermekeinket
- Medveébresztő, maci kiállítás szervezése
- Farsang (Vízkeresztől Hamvazószerdáig)
- Különböző technikával álarcokat, jelmezeket készítünk
- Táncal, versenyjátékokkal, farsangi ételekkel, vidám játékokkal búcsúztatjuk a telet
- Kiszézással ébresztjük a tavaszt

Tavaszi- Nyár

- Március 15.(az egyetlen, óvodában megünnepelt nemzeti ünnep) megemlékezés mesével, verssel, dallal
- Húsvét - hagyományokkal, húsvéti jelképekkel ismerkedünk (az első nap-éj egyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
- Magokat ültetünk, hajtatunk
- Tavaszi hangverseny

- Rigmusokat, verseket, tavaszhívogatókat ismertetünk meg a gyermekekkel
- Sétákat, kirándulásokat teszünk
- Anyák napja: ünnepi köszöntővel, verssel, dallal, tánccal, ajándékkal kedveskedünk az édesanyáknak
- Pünkösdőtlőt tartunk
- Gyermeknapot szervezünk
- Évzáró, ballagás
- Családi programmal zárjuk az évet

Világnapok:

Takarítás világnapja, népmese világnapja, zene világnapja, állatok világnapja, víz világnapja, föld világnapja, madarak és fák napja, méhek világnapja, költészet napja

Időszakos ünnepek

Gyermekek születésnapja

Családdal közös programok, ünnepek

Az óvoda a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés, melynek formái:

- Személyes kapcsolatok
- Szülői értekezlet
- Rendezvények
- Fogadó óra
- Nyílt nap
- Családi nap

Az ünnepek kiemelkednek a hétköznapiakból, színesítik, élénkítik a gyermekek életét. Az ünnepek célja a családdal történő kapcsolat kialakítása, elmélyítése, szokás-, és értékrendünk megismertetése, szemléletformálása. Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, és az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a családhoz illesztett megoldásokat.

3.4. Óvodai programunk tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

A tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, választhat a lehetőségek közül.

Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismeretét folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségleteit, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő kreativitást igényel.

A tevékenységek közül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést szervezzük kötött formában.

1. Játék

1. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

3. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

5. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A mozgás a testséma, az én megismerése, a gondolkodás, a beszédfolyamatok, kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágyazódik. Játék során fejlődik a gyermek mozgása, érzékelése, észlelése, gondolkodása, memóriája. Mindezek mellett megismerkednek különböző viselkedési szokásokkal. Együttműködést, együttérzést, toleranciát tanulnak. A játék a fejlődés egészének tükrözi érzelmi világukat – értelmi – mozgás és beszédfejllettségüket. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt-a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Az óvónő indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítjuk, hogy a gyermek szabadon valósíthassa meg elképzeléseit, elgondolásait, élményei, érzelmei, fantáziája szerint. A játék stimulálása érdekében megjelenhet a problémafelvetés, az eszközhasználatra tett javaslat, nem konkrét ötletadás, serkentés, segítségnyújtás. Szükség esetén a szabályjáték irányítása lehetséges.

Jót és jól játszani- ez a gyermek dolga az óvodában. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni. A játék kicsiben maga az élet; amit a kisgyermek felfogni és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válik. A Tevékenységközpontú Program alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra.

Az új Alapprogramban is a szabad játékra helyeződött a figyelem, az óvodapedagógus tudatos jelenlétének felelősségét hangsúlyozó elvárással. A szabadjáték túlsúlya érvényesüljön. A játék kiemelt jelentőségű az óvoda napirendjében, időbeosztásában, valamint a játékos tevékenységsszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Egyes játékfajták személyiségformáló hatása:

1. Gyakorlójáték: fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége
2. Szimbolikus szerepjáték: alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi akarati tulajdonságai
3. Konstruáló játék: alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája
4. Szabályjáték: fejlődnek kognitív képessége, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége

Cél:

- a tevékenységen keresztül a gyermek sokoldalú harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése
- érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása
- szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása

Feladat:

- nyugodt érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, folyamatos fenntartása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése
- a napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára
- inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, harmóniát sugárzó környezet kialakítása

- a játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása
- a barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás eszközeinek sokszínű szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése
- a csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (henger, libikóka, matrac, babzsák)
- sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára
- a gyermek játéka egyéni adottságaihoz, képességeihez igazodva fejlődhessen az egyszerű gyakorló játéktevékenységből a szimbolikus-szerepjátékon át a fejlettebb konstruáló és bonyolultabb szabályjátékig
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához
- az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a játék fejlesztése érdekében
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátzás a gyermekekkel
- a játékon keresztül egészségnevelő programok megvalósítása – Környezettudatosság

Az óvodapedagógus maga is szeressen játszani. Adjon játékötleteket, igyekezzon elősegíteni a játék tartósságát, színességét. Pozitív példaként szolgáljon viselkedése, beszéde. Ösztönözze a gyermeket a konfliktushelyzetek megoldására.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- felszabadultan, örömmel, önfeledten játszik
- pozitív érzelmek alakulnak ki társaik és a felnőttek iránt, ami ösztöni őket a közös játékban való részvételre
- képesek lesznek egyéni ötlete vagy élmény alapján építeni, konstruálni
- kezdeményezők, kreatívak lesznek játéktevékenységben
- megismerkednek az együttjátzás szabályaival, majd be is tartják azokat, figyelmeztetik társaikat is a szabályok betartására, később képesek lesznek az önálló szabályalkotásra
- kialakul bennük az alkalmazkodás képessége
- fokozatosan elfogadják egymás ötleteit, véleményét, képesek lesznek a szerepek önálló felosztására, a játék során kialakuló konfliktushelyzetek megoldására
- egészséges versenyszellemben tevékenykedtek
- játékuiban, élményükben kitartóak
- képesek élményeik eljátszására, szívesen vállalnak szerepet

2. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

1. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

2. Az előszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkedítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

3. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, ritmusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

4. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

5. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

6. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a népi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese, vers kiemelt jelentőségű óvodánkban régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyerekeknek. Nagy hangsúlyt fektetünk a népmesék megismertetésére. Mesemondás, éneklés kapcsolata a minket körülvevő környezet. Próbáljuk átörökíteni a természetszeretettel összekapcsolva a népi hagyományokkal. Erkölcsi, érzelmi, értelmi töltésű, emberi kapcsolatokra tanít, segíti a világ megismerését, lelkeket táplál. A vers, mese mozgásba hozza a gyermeki képzeleteket, megbékíti félelmeivel erősíti önbizalmát. A kisgyermek és óvodáskor az érzelmek dominanciája határozza meg, ez mutatkozik meg az irodalomhoz fűződő

kapcsolatában is. A gyermekek már kisgyerek korban fogékonyak az esztétikumra. Ezt főként a ritmikus, zenei hatású versek, mondókák kedvelése igazolja. A gyermekkor a mese kora. A mesék segítségével egyre közelebb kerülnek a valósághoz. A mese – képi és konkrét formában – tájékoztatja a gyermekeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatairól, a lehetséges megfelelő viselkedésformákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Átélik az átváltozást, a küzdést, a jó és rossz ellentétét, az igazat és a hamisat, a megszemélyesítést és a menekülés helyzetét. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás állapotában eleven belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A versek hallgatása is élményt jelent a gyermeknek. Az érdekes ritmikus hangzás, játékos vagy humoros felépítés örömmel tölti el a gyerekeket. A vershez mozgásélmény is kapcsolódik, amelyet játék közben is örömmel ismételnek. A találós kérdések, nyelvtörők, névcsőfolók, az aktualitásoknak megfelelően kerülnek ismertetésre.

A bábjáték képszerű, mozgásra épül a cselekménye, művészi erejű, érzelmi jellegű. A gyermek azonosul a bábbal, közben kiélheti elfojtott vágyait, indulatait, különösen akkor, ha cselekvője a játéknak. Bábjáték segítségével megismerhetjük a gyermekek fejlődését, megismerő- és alkalmazkodóképességét, szociális érettségét. A bábozás legyen jelen a nap minden szakaszában. Nevelési helyzeteket oldhatunk meg a bábbal. Kis- és középső csoportban mondókázás közben, mesemotivációként használhatjuk a bábót. Megtanítjuk a gyermekeket már a beszoktatás ideje alatt a bábok használatára, az óvónő bábokkal való bánásmódja, mintául szolgál a gyermekeknek. Nagycsoportosoknál a bábkészítéshez természetes és mesterséges anyagokat is felhasználunk.

Cél:

- a gyermekek szívesen hallgassanak irodalmi műveket, legyen számukra örömforrás a mese, vers befogadása
- a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése
- a könyvek szeretetére, megbecsülésére való nevelés
- a magyar kultúra értékeinek átörökítése
- a nyelv szépségének, kifejezőségének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, megalapozása mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés
- interkulturális nevelés

Feladat:

- nyugodt légkör megteremtése a meséléshez, verseléshez
- törekedjen a gyermek fejlettségének megfelelő igényes irodalmi anyag kiválasztására
- az óvodapedagógus a mesélést, verselést kötetlenül tervezze az aktualitásoknak megfelelően, építsen a gyermekek által kialakított spontán helyzetekre
- könyvtár és színházlátogatások szervezése
- az irodalmi élmények nyújtásával gazdagítsa a gyermekek szókincsét, fejlessze szépérzékét, figyelmét, mesélő képességét, önkifejezését az összetartozás érzését és a konfliktusmegoldó képességét
- elsősorban magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezentúl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyerekek hazájának kulturális értékeiből
- a nemzeti, etnikai, kisebbségi és migráns gyermekek számára a mese, vers tevékenységeken keresztül is biztosítsa az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését
- segítse a gyermekeket az irodalmi élmények feldolgozásában (bábozás, dramatizálás)

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- örömmel várja a mesélést, szívesen vesz azon részt
- képes kitartóan figyelni, egyszerűbb mesefordulatokat megjegyez
- képes a folytatásos mesét felidézni, epizódjait összekötni
- szívesen nézeget képeskönyvet
- irodalmi élmények hatására gyarapodik szókincsük, fejlődik kifejezőkészségük
- önállóan kezdeményeznek verselést, mesélést, bábozást, dramatizálást
- elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud
- ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait

3. Ének, zene, népi játék, tánc

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
3. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
4. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
5. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
6. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése az éneklés, a zenélés felkeltése a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyerekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Elősegíti a biztonságérzetének növekedését, gátlásainak feloldását, önfegyelmének, közösségi érzésének, magatartásának alakulását. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmuséneklés-, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenei anyag megválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a

nemzetiségi nevelés esetében a gyermek nemzetiségi hovatartozását is. A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Cél:

- a zene iránt érdeklődés felkeltése, a gyermekek zenei élményhez juttatása
- a dallam, ritmus, mozgás szépségének a közös éneklés örömeinek felfedeztetése
- a zenei ízlés formálása, esztétikai fogékonyság növelése
- a mozgáskultúra fejlődésének elősegítése
- népi hagyományok megismerése, továbbélésének segítése
- zenei műveltség megalapozása
- más népek dalainak, dalos játékeinak megismerése

Feladat:

- zenei hallás, ritmusérzék és formaérzék megalapozása, fejlesztése az egyéni sajátosságok figyelembevételével
- esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel
- zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással, nemzetiségi hovatartozás figyelembevételével
- az alkotás vágyának felkeltése hangszerkészítéssel, ritmus- és dallamkitalálással
- a zene megszerettetése, a befogadásra való képesség megalapozása, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.
- énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmás
- ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus szép mozgás alakítása
- dalos játékok, mondókák válogatása az életkornak, csoport képességszintjének megfelelően, a nevelői célkitűzéseket kell figyelembe venni
- minél több zenei élményt szerezzenek
- az óvónő örömmel vegyen részt a közös éneklésben, játékban, mindenkor biztosítsa az elegendő helyet, friss levegőt

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- örömmel szívesen játszik dalos játékokat, szívesen hallgat zenét
- korának megfelelően tisztán énekel
- zenei fogékonysága életkorának megfelelő, mozgása esztétikus, ritmust követő
- képes megkülönböztetni zenei fogalompárokat halk-hangos, gyors-lassú, mély-magas
- auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete fejlett
- képes érzékelteni az egyenletes lüktetést, felismeri néhány hangszer hangját
- képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum)

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi-munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való

bemutatására és a tehetségek felismerésére.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

5. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Az ábrázolás különböző fajtái: rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az építő, ábrázoló, alakító tevékenység segíti a gyermek téri, formai és színeképzetének kialakítását, gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Megismerteti a gyermekeket különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű technikájával. A színes élmények, változatos témák teszik a gyerekek számára az ábrázoló tevékenységet. Az ábrázoló tevékenység játékba épülve alakítja ki a gyerekek vizuális észlelését, képzeletét, segíti az intellektuális látásmód kialakulását. Maga a tevékenység és annak öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítása és az élmények befogadása.

A művészeti tevékenységek sorában fontos szerepe van a vizuális tevékenységnek, melyen keresztül a gyermekek megismerhetik a világ szépségeit. E tevékenységek közben fejlődnek manuális képességeik, megismerhetik az anyagok tulajdonságait, alakul gondolkodásuk, gazdagodik érzékelésük, esztétikai értékrendjük. Fejlődik kreativitásuk és nyelvi kifejezőképességeik is.

A pedagógusnak mindennapi feladatai közé tartozik olyan nyugodt, harmonikus, esztétikus környezet kialakítása, melyben a gyermek szívesen tevékenykedik, és átadhatja magát az alkotás örömeinek, ehhez elegendő teret, változatos eszközöket biztosít.

Cél:

- felkelteni a gyermekben az ábrázolás anyagával, eszközeivel való tevékenykedés vágyát, biztosítani az élményszerzés sokféle lehetőségét
- olyan légkör, olyan hangulat kialakítása, amely ösztönzi a gyermeket élményeik képi kifejezésére, alkotó tevékenységre
- különböző anyagok és technikák alkalmazási képességének fejlesztése
- esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk kialakítása
- képi plasztikai kifejezőképesség, térbeli tájékozódás és rendezőképeség alakítása
- igényes, kreatív önmagukat kifejezni tudó gyerekek nevelése, akik az őket körülvevő természet anyagait formálhatónak, alakíthatónak látják

Feladat:

- megfelelő helyet, időt, eszköz biztosít a gyermek számára
- az ábrázolás eszközeit elérhető helyen tartja
- megismerteti a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival
- az ábrázoló tevékenységekre egész nap folyamán biztosítson lehetőséget
- elsajátítja az ábrázolótevékenységekkel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás, védő asztalterítő
- a (2,5) 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást
- a 4-5 évesek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait
- a 6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző változatos technikákkal történő készítését erősíti (pl. mozaik, kollázs, nyomatok) és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást
- bemutatja a környezetükben található műalkotásokat, kulturális értékeket
- biztosítsa az élményszerzés sokféle lehetőségét, irányítsa rá a gyermek figyelmét a környező természet szépségeinek meglátására, együtt élje át a gyermekekkel a felfedezés örömét, jutassa sikerélményhez, fejlessze képzeletüket, fantáziájukat, kezdeményező képességüket, ábrázoló készségüket, erősítse önbizalmukat
- rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására
- ösztönzi a gyerekeket a színek széles skálájának használatára
- nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermeknek
- a mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkel növeli (termések, magvak, szárított és préselt növények)
- a csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermek ízlését, környezettudatos szemléletét

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- önként, örömmel kapcsolódnak be és önállóan is kezdeményeznek ábrázoló tevékenységeket
- megismernek sokféle ábrázolóeszközt és készségszinten tudják ezeket használni
- kialakul képi plasztikai kifejezőképességük térbeli tájékozódási képességük, szem és kézkoordinációjuk, vizuális gondolkodásuk

- megfelelő a finommotorikus képességük nem görcsös, biztos a vonalvezetésük
- korának megfelelő a vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete
- szívesen vesz részt közös alkotásban, valósítsa meg ötleteit
- alkotás közben ügyel környezete és saját maga munkája tisztaságára
- alkotás közben legyen kitartó, törekedjen a harmóniára, esztétikumra, vegyen részt a környezete díszítésében
- vonalvezetése balról jobbra halad

5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az

óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség - fejlődésére.

4. Az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

„A 3-6 éves korosztály lételeme a mozgás, a gyermeket nem kell motiválni a mozgásra hiszen nem tud nem mozogni. A gyermek fontos életkori sajátossága a nagy mozgásigény és késztetése van a mozgásra, erős belső késztetése.”

(Dr. W. Mikó Magdolna)

A Tevékenységek Központú Óvodai Nevelés lényeges eleme az egészség fejlesztő testmozgás. A mozgás azokon a mozgásformákon alapuló fejlesztő tevékenységek összessége, amelyek a gyermekek természetes mozgásformáit veszi alapul (csúszás, mászás, futás, ugrás, dobás). A tervszerű ráhatások a gyermeki szervezet megóvása, gondozása, egészséges fejlődése, a testi képességek kibontakoztatása, valamint a mozgáskészségek fejlesztése érdekében tudatosan hatnak a gyermekek szervezetére.

A családban és az óvodában egyaránt gondoskodnunk kell az életkornak megfelelő mozgásformák kialakításáról, a mozgásigény kielégítéséről.

A tervszerű, rendszeres mozgás, kedvezően befolyásolja a szervezet növekedését, hozzájárul a légzőszervek, a keringési rendszer és a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. A mozgás, fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. A gondozás, és az egészséges életmódra nevelés hatását felerősíti és kiegészíti. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, fejleszti az alkalmazkodóképességet. Így készíti elő az ábrázoló-, a matematikai-, a zenei-, és a környezet megismerésére nevelés fontos, kapcsolódó feladatait, ezzel is fejleszti a gyermekek személyiségét.

A játékos egészség fejlesztő testmozgások a teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés mindennapjaiban nagy hangsúlyt kapnak. Törekszünk a szabad levegőn töltött idő maximális kihasználására, a mozgásos játékok, testmozgás széleskörű alkalmazására. A spontán – játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészség fejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségletek és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A mozgásos tevékenységek során az óvónő sok ismeretet nyújt, ugyanakkor alakítja az erkölcsi tulajdonságokat is (akarat, bátorság, önuralom, fegyelmezett magatartás, közösségi szellem).

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). A testi mozgásos képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgások kialakulásához. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, hozzájárul a légző és keringési rendszer teljesítőképességének, csont és izomrendszer teherbíró képességének fejlesztéséhez. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést, a döntést, alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarat tényezőinek alakulását. A tornának, játékos mozgásnak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységnek teremben, szabad levegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Cél:

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése – mozgásigényük kielégítése
- rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása
- testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése

- mozgáson keresztül a szociális képességek fejlesztése, egymásra való odafigyelés, egymás segítése, együttműködés, tolerancia, egészséges versenyszellem

Életkori jellegzetességek

3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk számukra.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célbadobó játékok, ugróiskola. Az egyensúly fejlesztésre jól használhatók az Ayres terápia eszközei, különböző hinták, füles labda, trambulín, billenő forgókorong.

6-7 éves korban a finommotorika fejlesztésre kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. Játékokban sok lehetőség nyílik a spontán fejlesztésre: tépés, vágás fűzés, kicsi elemekből építés, konstruálás.

Az udvari játék mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyerek saját szabad választása alapján tevékenykedhet.

Feladat:

- a szabad mozgás lehetőségének, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek biztosítása kint és bent (hely, idő, eszköz)
- a gyermek mozgáskultúrájának fejlesztése, mely segíti a térben és időben történő tájékozódást, a helyzetfelismerést, fejleszti az alkalmazkodás képességét
- a természetes mozgások és a pozitív személyiségtulajdonságok fejlesztése
- a gyermek mozgáskoordinációjának (szem-kéz-lábkoordináció) és vesztibuláris képességeinek (egyensúlyérzék) fejlesztése
- egyéni mozgásfejlesztés biztosítása a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, egyéni sajátosságait figyelembe véve
- a tornaszoba és a mozgásfejlesztő eszközök maximális kihasználása a gyermekek fejlődése érdekében
- a testnevelés – foglalkozások anyagával összeállítása, a játék, a játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon
- oldaliságot jelző csuklópánt használata
- a testnevelés foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása
- odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére
- a testnevelés foglalkozások szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt
- a napi tevékenységek részeként a mindennapos 20-25 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosít a mozgásos játékoknak
- természetes mozgásformák gyakoroltatásával fejlesszük a gyermekek ügyességét, gyorsaságát, állóképességét, erejét.
- keltsük fel a gyermekek érdeklődését a mozgás iránt úgy, hogy közben élményhez juttatjuk őket az együttes mozgás során, kielégítve természetes mozgásigényüket.
- a mozgásformák gyakorlása által válják pontosabbá mozgásérzékelésük, téri és időbeli tájékozottságuk, mozgáskoordinációjuk. Mindezek következtében fejlődjön önállóságuk, közösségi magatartásuk, leleményességük és kezdeményező-képességük.
- a mozgásformák gyakorlása során juttassuk a gyermekeket örömhöz és sikerélményhez.
- szeretessük meg a közös tevékenységet és tegyük mindennapi igényükké az esztétikus, szép mozgást.
- minden nap biztosítsunk spontán és szervezett mozgásos játéklehetőségeket.

A mozgásfejlesztés területei:

1. Szabad játék – spontán, természetes mozgás

Célja, hogy megőrizzük, ha kell, felkeltsük a mozgáskedvet. Elérjük, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének és temperamentumának megfelelő tevékenységet. Fontos, hogy bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron. Maguk is szívesen kezdeményezzenek mozgásos játékokat

2. Mindennapos testnevelés

Célja, hogy a gyermekek szívesen, örömmel vegyenek részt benne, váljon a mindennapi mozgás igénnyé, majd szokássá. További cél, hogy az irányított, tervezett, szervezett foglalkozásokon a mozgáskultúrát fejlesszük. A mindennapos testnevelést naponta szervezzük meg kötött formában, csoportonként különböző, életkortól, fejlettségtől függő időkerettel, lehetőség szerint a szabadban.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ismeri saját testét, testrészeit képes maga is nevezni, beazonosítani
- a mozgásfejlődés útját figyelembe véve tökéletesednek és koordinálódnak a természetes mozgások (kúszás, mászás, járás, futás)
- téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni
- fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
- kialakult a szem-kéz, szem-láb koordináció
- fejlett az egyensúlyérzéke
- képes alkalmazkodni társaihoz korához képest
- fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész
- ismeri a csapatjáték szabályait, egészséges versenyszellemmel képes küzdeni

6. A külső világ tevékeny megismerése

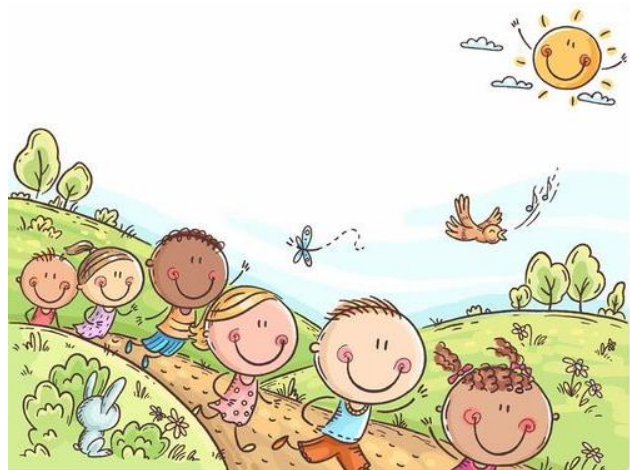
1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz

szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

4. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a

biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. Ha mindehhez társul az óvodapedagógus érdeklődése, színes egyénisége. Biztos, hogy gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz és megfelelő ismeretekkel rendelkeznek eligazodnak benne.

*„A gyermek még nem felejtette el a közös nyelvet még vidáman és könnyedén tud beszélgetni
füvel, fával, felhővel, állatokkal.”*

Csukás István

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába is jut a gyermek és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-sík és mennyiségsszemlélete.

A természet szépségének megláttatása megalapozza a természet iránti vonzódásukat, így azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, azokat védő emberekké válnak.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg. Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Cél:

- a természetet szerető, védő emberi értékek alakítása környezettudatos viselkedés megalapozása
- a természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása
- a játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása

Feladat:

- tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában

- építsen a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, tevékenységi és megismerési vágyára, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodjon
- a meglevő ismereteket rendszerezze, mélyítse el
- biztosítson változatos tevékenységeket a felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre
- témaválasztásnál vegye figyelembe a lakóhely, környezet sajátosságait
- témajavaslatok: óvodai környezet, család, testünk, egészségápolás, közlekedés, évszakok, napszakok, növények, állatok, színek, felnőttek munkája
- látassa meg az ok-okozati viszonyokat
- módszereit, eszközeit a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés vizsgálat
- megismerteti a környezetvédelem alapjait a föld, levegő, víz, növény- és állatvilág meghatározó szerepét
- növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt
- „terepgyakorlatokon”, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgék, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok)
- az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol élnek
- elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket
- problémamegoldó gondolkodás, véleményalkotás fejlesztése, ok-okozati összefüggések megláttatása.
- egyéni tapasztalatszerzéssel, szabad alkotásokkal a gyermekek verbális képességeinek fejlesztése, szociális képességeik alakítása.
- a környezet iránti kíváncsiság felkeltése
- globális látásmód kialakítása
- élmények, tapasztalatok folyamatos biztosítása
- a környezethez kapcsolódó szokások, erkölcsi tulajdonságok fejlesztése
- a környezet higiéniájára, esztétikájára való igény kialakítása
- egészségnevelési elvek megismerése, környezettudatos magatartás kialakítása (szelektív hulladék, újrahasznosítás és energiatudatosságra nevelés)
- a környezet változásainak figyelemmel kísérése (évszakok).

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- tudja hol lakik, mi a lakcíme
- tudja saját és szülei nevét, foglalkozását
- tud különbséget tenni az évszakok közt
- ismer a növény és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot
- ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat, ismeri a növény és állatgondozás egyszerűbb feladatait
- felismeri a közlekedési eszközöket, ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek

7. Munka jellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermek, munka jellegű tevékenységének sajátosságai:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és
- a közösségi kapcsolatok a kötelesség-, és felelősségvállalás alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Cél:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek kompetenciák alakítása:

- kognitív: pontosan tudják mit várnunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük munkaszervezési készségük
- érzelmi akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk

Feladatok:

- nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkör teremtése, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezhessék feladataikat
- a gyerekek számára életkorukhoz és erejükhöz mért munkalehetőségek teremtése
- saját személyükkel kapcsolatos tevékenységek és a társaikért végzett közös munka megismertetése a gyermekkel
- tartalmilag gazdag és változatos feladatok nyújtása
- a munkajellegű feladatok jutalmazásként történő megjelenése
- a csoporttársakkal együtt, értük végzett munka megszerettetése
- a gyermekek céltudatos figyelmének, kitartásának, önállóságának alakítása

Az óvodában folyó munkajellegű tevékenységek:

- önkiszolgálás: testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan szükség szerint elvégzik
- naposi munka étkezésnél: az étkezéshez szükséges előkészítése, terítés, étkezés utáni rendrakás

Alkalomszerű munkák:

- egyéb megbízatások teljesítése, üzenetek átadása
- növények gondozásával és védelmével kapcsolatos munkák
- madarak téli etetéséről való gondoskodás
- segítségadás a kisebbeknek az öltözködésben, vetkőzésben és egymásnak minden olyan területen ahol erre szükség van

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- a megbízatásokat pontosan teljesítik
- szívesen vállalnak és örömmel végeznek saját maguk és társaikkal kapcsolatos munkákat
- terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére
- felismerik a segítségadás lehetőségét
- megismerik a munkaeszközök helyét, azok helyes használatát
- gondozzák a környezetükben levő növényeket
- a környezet rendjének megőrzésére ügyelnek

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játéka integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely képességstruktúrákon keresztül sok-sok mozgással, játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

Cél:

- az ismeretlen iránti érdeklődési kedvfenntartása, a tanulni vágyás megalapozása
- az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása
- készségek, képességek fejlesztése
- figyelemösszpontosításra való képesség kialakítása
- problémamegoldó, kreatív gondolkodásra nevelés

Feladatok:

- a tanulást támogató ingergazdag környezet megteremtésével az óvodapedagógus épít a gyerekek előzetes tapasztalataira, ismereteire
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabottan pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását. Tartsa tiszteletben a gyermek pillanatnyi fejlettségét és önmagukhoz képest fejlessze őket
- változatos tevékenységeket biztosítson a gyerekeknek, segítse őket abban, hogy építsék ötleteikkel, élményeikkel a mindennapokat, kapják meg a szükséges segítséget
- a tanulás a gyermekek részéről érzelmekből vezérelt cselekvésbe ágyazott, spontán folyamat
- az óvodapedagógus tudatosan tervez, törekszik a gyermekek tanulási képességeinek megalapítására
- a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

3.5. A nevelés tervezése

Pedagógiai Programunk természetesen a törvényeket, az általános, közös elveket, célokat és feladatokat figyelembe véve - módszertani szabadságot kíván adni az óvodapedagógusoknak a nevelés tervezésében és gyakorlati megvalósításában.

A nevelés folyamatát a helyi lehetőségek és a helyi viszonyok ismeretében tervezzük.

A tervezés előzménye a gyermekek és a család folyamatos megismerése, a gyermekek folyamatos megfigyelése, élményeinek meghallgatása. Jelentős mértékben építünk a spontán ötleteikre, meglévő tapasztalataikra, előzetes tudásukra.

A tervezés során mindig a négyes feladat rendszerből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket.

A fejlesztés módszerei

- Egyénre szabott, differenciált fejlesztés a csoport keretein belül.
- A foglalkozás kötetlenségéről vagy kötöttségéről az óvodapedagógus dönt.
- Cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek.
- Kreatív, önálló problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket.

A fejlesztés keretei

- önálló és irányított tapasztalatszerzés
- komplex foglalkozások rendszere, kötetlen és kötött kezdeményezések
- játék és egyéb gyermeki tevékenységek.

3.5.1. Dokumentációink, tervezőmunkánk

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomon követését, különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések tartalmazzák.

Óvodánk írásos dokumentumai

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Az óvoda Helyi Pedagógiai Programja
- A főigazgató éves pedagógiai munkaterve
- Az óvoda éves munkaterve
- Ütem-, és eseménytervek
- Ellenőrzési ütemtervek

- Az intézmény önértékelési programja
- Csoportlátogatások ütemezése, célja, megfigyelési szempontok, értékelés jegyzőkönyvei
- Fejlesztőpedagógiai munkaterv
- Egészségnevelés ütemterve – értékelés
- Nevelőtestületi értekezletek, feladat megbeszélések jegyzőkönyvei
- Gyermekvédelmi munka dokumentálása
- Továbbképzési program – Beiskolázási terv
- Szervezeti és Működési Szabályzat – Munkaköri leírások
- Kiküldetési Szabályzat
- Gyakornoki Szabályzat
- Teljesítményértékelés dokumentációja
- Az óvoda költségvetése
- Tűzvédelmi, munkavédelmi dokumentáció
- Környezetvédelmi munka tervezése
- Év értékelése a fenntartó felé – vezetői
- Fejlesztőmunka írásos anyaga
- Továbbképzési tervek, megvalósítás - juttatások dokumentuma

Gyermekcsoportban végzett munka dokumentációi:

- Éves terv készítése – időkeret: évente
- Gondozási feladatok tervezése - időkeret: negyed évre
- Tematikus terv kéthetente
- Óvodai külön foglalkozások munkatervei, értékelése
- Csoportnapló vezetése: megjegyzések, tapasztalatok – folyamatos
- Gyermekek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatok dokumentálása – időkeret: félévente
- Szülőkkel való kapcsolattartás dokumentálása – időkeret: alkalmanként

A gyermekek fejlettségállapotának mérése

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai

- Minden gyermek részére helyzetelemző, tényfeltáró feljegyzések, fejlesztési feladatok megjelölése. A (2, 5) 3-6 (7) éves gyermekekkel kapcsolatos családi körülmények, fejlettségi szint rögzítése írásban
- Információs lap – anamnézis felvétele
- Felvételi-és mulasztási napló - pontos adatkezelés, naprakész nyilvántartás

A gyermekkel kapcsolatos dokumentációt, csoportnaplót az óvoda megőrzi a gyermek személyiségi jogainak védelme érdekében

A feljegyzéseket az intézmény nem adhatja át, nem hozhatja nyilvánosságra, nem közölhet belőle részleteket.

Ellenőrzés

Ellenőrizhet az a személy, akit az Ellenőrzési Szabályzat erre feljogosít:

- Óvodapedagógus: saját munkájának, a dajka munkájának értékelése, a csoport fejlődésének ellenőrzése, értékelése
- Óvodavezető: óvoda pedagógusait és valamennyi alkalmazottat
- Óvodavezető helyettes: dolgozók ellenőrzése - részfeladatokat ellátása során
- BECS csoport vezetője: a programban és az éves tervben megfogalmazottak alapján

Az óvoda vezetője az óvónői feljegyzések alapján és az egyéni tapasztalatok figyelembevételével elkészíti az óvoda minden területére kiterjedő értékelését, és azt beszámoló formájában tanév végén a fenntartóhoz benyújtja.

Az ellenőrzés, értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- Dokumentumok ellenőrzése, értékelése
- Nevelőmunka ellenőrzése a hatékonyság növelése érdekében
- Nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése, elemzése, értékelése
- A helyi Pedagógiai Program megvalósulásának ellenőrzése

Az óvoda pedagógiai munkájáért az óvodavezető a felelős, az ellenőrzés és értékelés elsősorban az ő feladata.

Az óvodavezető helyettes és a BECS csoportvezető pedagógiai szervezési és működtetési feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti.

Fontos az objektív értékelés. A gyakorlati munka elemzése során tiszteletben kell tartani az önálló munkát, figyelembe kell venni a módszertani szabadságot.

A jól végzett munkát pozitív megerősítéssel támogatjuk.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- Gyermekcsoport fejlettségének értékelése
- Óvónői gyakorlati munka

A gyermekcsoport fejlettségének értékelése, egyéni megfigyelések, írásos dokumentumok áttekintése után, közös konzultációval történik.

A fejlettségi mutatók ismeretében a gyakorlati munka megfigyelése egészíti ki az óvónői, pedagógiai gyakorlat ellenőrzését és értékelését.

Az ellenőrzés, értékelés serkenti az óvónő szakmai megújulásra való törekvését, visszajelzés, kontrollálja a szakmai szintet.

Az ellenőrzés minden tanévben ütemezés szerint történik, amelyet óvoda tanévre szóló pedagógiai működési terve tartalmaz.

Az év folyamán végzett munkájuk eredményességéről a nevelőmunkában való részvételükről a dajkák, pedagógiai asszisztensek is tartanak értékelést.

1. Csoportnaplónk – tervező munkánk:

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. Az óvodai csoportnaplóban kell feltüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az főigazgató aláírását, az óvodai körbélyegző lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Célunk: Óvodánk pedagógiai programjának megvalósítása érdekében a tudatosság érvényesüljön fejlesztő munkánkban.

Az óvodánkban kialakított szempontok a tervezéshez:

- A közös értékrend biztosítása
- Az áttekinthetőség
- Lehetőség a módosításokra
- Tudatos tervezés a differenciált tevékenység feltételrendszeréhez
- Többoldalú tapasztalatszerzésre törekvés
- Feltételek biztosítása a játékra, amely a gyermek legfontosabb tevékenysége

Feladataink:

- Nevelési céljaink ismeretében fejlesztési feladatainkat, tevékenységeinket a gyermekek életkori- és egyéni adottságaihoz igazodva megtervezzük, melyben építünk a gyermeki ötletekre, igényekre, az eltérő fejlődési ütemre.
- A fejlesztési tevékenységeink megvalósulásáról feljegyzéseket készítünk (adott szakaszok végén reflexió), amelyek elősegítik a gyermekek tevékenységének, a fejlesztés eredményeinek vagy sikertelenségeinek újragondolását, a korrekció lehetőségét.
- Nevelési terveinket és azok megvalósulását évente két alkalommal értékeljük, elemezzük. A nyári időszakra közös nevelési tervet készítünk.
- A komplex műveltségterekkel megtöltött tematikus tervet általában 2 hétre készítjük, a témával való foglalkozás tervezett időszakától függően.

Fontos számunkra, hogy széleskörű, a gyermekek érdeklődésére épülő, sokoldalú fejlesztő hatású, az integrált tanulást is támogató tervezés és reflexió kísérje munkánkat.

Tervezőmunka

- Nevelési terv, értékelés, reflexió
- Féléves nevelési terv és értékelése, reflexió
- Éves anyaggyűjtés, tématerv
- Tematikus terv és értékelés, reflexió
- Tevékenységek tervezése
- Foglalkozás tervezet, vázlat: Pedagógusi igényünk szerint készítjük el, amikor fejlesztő tevékenységünkhöz szükségesnek gondoljuk. Kötelező elkészíteni a következő esetekben: vezetői látogatás, önértékelési folyamatban történő látogatás, tanfelügyeleti látogatás, minősítő folyamatban történő látogatás, bemutató foglalkozás, hospitálás, gyakornokként a gyakornoki tervben meghatározott időpontokra.

2. A gyermekek fejlődési naplója

A fejlődési napló a gyermekek egyéni fejlődésének regisztrálására szolgáló dokumentum, mely a gyermek óvodába kerülésétől az iskolába meneteléig tartalmazza fejlődését és a szükséges fejlesztési feladatokat.

Célunk:

Pedagógiai tevékenységünkben – a gyermek egyéni képességeinek és fejlődési ütemének figyelembe vételével – tudatosan meghatározni és következetesen elvégezni a fejlesztési feladatokat, melynek köszönhetően a gyermek, az óvodáskor végére, alkalmassá válik az iskolai életmód megkezdésére.

Alapelveink:

- A differenciálás kiindulópontja a gyermek játékának megfigyelése, kapcsolatai, társas magatartása, verbális képességei, gondolkodása, ismeretei, mozgása és ezen megfigyelések rögzítése.
- Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.
- A gyermek tudatos megfigyelése, a differenciált bánásmód érvényesítése, továbblépés elképzelhetetlen része.
- Az óvodapedagógusoknak feljegyzéseket kell készíteni a megfigyelésekről.

Feladataink:

- A gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, és tapasztalatainkat írásban rögzítjük.

- Szükség esetén speciális szakemberek segítségét kérjük, illetve szakvizsgálatokat a gyermek megfelelő fejlesztése érdekében, melyhez pedagógiai véleményt írunk.
- Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, évente 2 alkalommal kötelezően, illetve szükség esetén többször is lehetőségünk van rá. A gyermek fejlődéséről és a fejlődési napló tartalmáról – a gyermek óvodapedagógusain kívül – csak az főigazgató részére adhatunk ki tájékoztatást, illetve indokolt esetben – az főigazgató engedélyével más személyeknek is (speciális szakemberek részére, vizsgálatokhoz).
- Értelmi, érzelmi, közösségi, anyanyelvi és mozgásfejlődésének eredményét félévenként rögzítjük, kódolós/szöveges formában az alábbiak szerint:
- Kiscsoportban a játéktevékenységen keresztül figyeljük az életkori és fejlődési mutatókat (kiinduló állapot rögzítése a pedagógiai hozzáadott érték kimutathatósága érdekében),
- Középső csoport első félévéig regisztráljuk, hogy az elmúlt év szokásai hogyan alakulnak a gyermekeknél. Középső csoport második félévétől célirányos megfigyeléssel, fejlettségmérő lapon követjük nyomon a gyermek fejlődését az iskolakezdésig.

A fejlettségmérő lap négy nagy területe:

1. szociális képességek
2. értelmi képességek
3. verbális képességek
4. testi képességek

Fontos, hogy rendszeresen vezessük és a szerzett információkat folyamatosan használjuk munkánk során. A gyermek fejlesztését szolgáló célokat, eszközöket, módszereket, eredményeket tervszerűen, folyamatosan írásban rögzítjük. A folyamatos fejlesztések tartalmazzák az egyéni differenciált fejlesztés lehetőségeit.

3. Felvételi és mulasztási napló

A fejlesztési és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.

A gyermekek sorrendjét felvételi időpontjuk határozza meg, azon belül pedig névsorban kell Őket beírni. A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

Az óvodapedagógusok feladatai

1. Heti terv és féléves nevelési terv készítése.
2. A nevelőmunka értékelése félévente.
3. A gyermekek fejlődési lapjának vezetése óvodába lépéskor és minden év végén.
4. Éves anyaggyűjtés a csoportnapló mellékletében. (Az anyaggyűjtést mindig a csoport fejlettségi szintje és életkora határozza meg.)
5. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a heti tervek egymásra épültségét, figyelembe vesszük az előző heti tapasztalatokat és a gyermeki ötleteket.
6. Az éves tervezést rugalmasan kell kezelni, az előre nem tervezett séták, váratlan helyzetek, illetve a gyermeki ötletek miatt.
7. A differenciálás, egyéni bánásmód érvényesülése.
8. Reflexiók

A szakmai elméleti és gyakorlati tudás fontos eleme nevelőtestületi testületnek. Összefogott, közös munkával, nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben lehet példamutató, jó munkát végezni. Célunk: elsősorban nem az ismeretanyag növelése, hanem egy-egy téma több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítése, megismertetése.

4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremtet meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőtt és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

3. A felekezeti, illetve egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel.

4. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

5. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és -lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.

4.1. Az óvoda belső kapcsolatai

Célunk, hogy a gyermekek óvodánk dolgozóiban társra, ha szükséges támaszra találjanak. Fontos a kölcsönös bizalom és az egymás iránti tisztelet és elfogadás.

Óvodapedagógus-óvodapedagógus

Minden csoportban két óvodapedagógus dolgozik kétheti váltásban. Az éves nevelési tervet megosztva készítjük el. A heti tervet egymás munkájára építve a délelőtti óvodapedagógus tervezi meg. Szükség szerint megbeszéljük az aktuális nevelési feladatokat, kikérjük egymás véleményét, segítjük egymás munkáját. Fontos, hogy minden óvodapedagógus hasonló nevelési és módszertani elveket valljon.

Óvodapedagógus-dajka

Szakképzett dajkáink a mi pedagógiai segítő társaink. Ők is nevelnek, tehát nekik is tudniuk kell, hogy milyen elvek és elképzelések alapján nevelünk. Ismerik a pedagógiai programunkat, tisztában vannak nevelési elképzeléseinkkel, céljainkkal.

Óvodapedagógus-gyerekek

Az óvodapedagógus kulcsfontosságú szereplő a nevelési folyamatban. Modell szerepet tölt be, hiszen a gyermekek utánozzák és azonosulnak személyiségével. A nevelés mindig kétpólusú tevékenység, az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködéséről és egymásra hatásáról szól. Igyekezünk a gyermekeknek minél több bizalmat adni, önállóságot, szabadságot, beleszólási jogot biztosítani, ezzel is önállóságra nevelve őket. Arra készítjük a gyerekeket, hogy az előttük álló feladatokat, problémákat próbálják egyedül megoldani és csak akkor és annyit segítünk, amennyi szükséges. A gyermeki szabadság és önállóság addig szélesíthető,

ameddig a közösség kialakított normái, keretei ezt lehetővé teszik. Fontosnak tartjuk, hogy a dajka-gyermek kapcsolatot is pozitív attitűd jellemezze. A dajkák lehetőség szerint egész nap a csoporttal vannak. A gondozási feladatokon kívül együtt játszanak, tevékenykednek a gyerekekkel, akik bármikor segítséget kérhetnek tőlük.

4.2. Az óvoda külső kapcsolatai

Célunk törekedni a szülőkkel, intézményekkel, fenntartóval, a nevelőmunkát segítő szakemberekkel való kapcsolattartásban a rendszerességre, naprakészségre és a pontos információ cserére. A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában törekedni a nyitottságra, kezdeményezőkézségre, a partnerközpontú működés elősegítése érdekében a partnereink elégedettségének elnyerésére.

A környező óvodák között szakmai napok, továbbképzések, nevelőtestületi értekezletek, előadások, team munkák, érdeklődéstől függően kölcsönös látogatások formájában törekszünk a kapcsolat kialakítására.

Folyamatos, hagyománytartó kapcsolatra törekszünk (család, fenntartó, iskolák, közművelődési intézmények, egészségügyi intézmények, gyermekjóléti és családsegítő szolgálat). A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező. A kapcsolattartás formáival és módszereivel alkalmazkodunk a különböző feladatokhoz és szükségletekhez.

A Kárpát –medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és- lehetőségei szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

1. Kapcsolat a családdal

A nevelés elsődlegesen a család joga és kötelessége, az óvodák ebben kiegészítő szerepet töltenek be. Az óvoda a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. A kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló együttműködés során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Gyakorlati munka tapasztalata azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha azok a családi kötelekben megerősítést nyernek. Kapcsolatunkban az óvodának kell felvállalnia a kezdeményező szerepet. Fontos, hogy minél jobban megismerjük a családok szokásait, nevelési nézeteit, életvitelét.

A beszoktatás, a szülői értekezletek és a mindennapi beszélgetések segítik a szorosabb kapcsolat kialakítását. A szülők részére minden évben minimum egyszer szülői értekezletet tartunk. Az első alkalommal ismertetjük a Házirendet, a Pedagógiai Programot, csoport szokásrendszerének kialakítását és megválasztjuk a Szülői Közösség (SZK) tagjait.

Alapelveink:

- A nevelésben a család szerepe az elsődleges, az óvoda épít rá és kiegészíti azt.
- Elfogadjuk a szülőt még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztalunk.
- Kapcsolatunkban éreztetjük az őszinte odafordulást és a segítő szándékot addig a pontig, amíg a szülő ezt elfogadja.
- A kapcsolat alakuljon a tapintatra és mélyüljön el a közös programok együttes tevékenysége során.
- Elfogadjuk a család szokás- és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásoljuk az életmód jó szokásainak alakításában.
- Legyenek tájékozottak a „helyi nevelési program” kialakításában, bevalásának figyelemmel kísérésében képviselői által vegyenek részt.
- Óvodánkban a szülők képviselőt a Szülői Szervezet látja el, mely a vezető irányításával részt

vesz az óvoda életében. Segítenek az óvodai rendezvények megszervezésében, lebonyolításában. Részt vesznek ajándékkészítésben, különböző felújítási, karbantartási munkálatokban. Segítenek a gyermekek szállításában különböző rendezvényekre.

- Figyelemmel kíséri a szociálisan hátrányos családokat, önmagához képest segítséget nyújt, anyagi segítséget kér az önkormányzattól, gyűjtésből származó ruhákkal, játékokkal látja el a rászorulókat.
- A hozzánk forduló szülőket mindig segítőkész szándékkal, tanáccsal látjuk el, és ha szükséges, a megfelelő szakemberhez, illetve szervezethez irányítjuk.
- Fontos a kölcsönös bizalom, tisztelet, partneri kapcsolat, diszkréció, objektív tájékoztatás.
- A gyermek érdeke mindenekfelett áll.
- Tiszteletben tartjuk a vallási és etnikai hovatartozást.
- A szülőnek nemcsak joga, hanem kötelessége is az óvodával való együttműködés.

Célunk, feladatunk:

Az intézményben folyó nevelőmunkáról a rendszeres információáramlás biztosítása a megfelelő személyek és intézmények között. Az együttműködéshez jó partneri kapcsolat kialakítása, az igények és elvárások feltérképezésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekedni a családok életmódjának megismerésére.
- Példamutató, helyes értékrend kialakításával segítségnyújtás a nevelési gondok megoldásában.
- Szoros partneri kapcsolattartás, a szülők rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodában végzett tevékenységéről.
- Segítőkészség fokozása, érzelmileg elfogadó, megértő, türelmes partneri szerep vállalása.
- Nyitottság – felébreszteni a szülők érdeklődését az óvodai élet iránt, saját gyermekén keresztül.
- Előítéletektől mentes közeledés minden családhoz, a családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása.
- A segítőkész kapcsolat előfeltétele, hogy a szülő bízhatson az óvodapedagógusok diszkréciójában, titoktartásában.
- Alkalom biztosítása, hogy a szülő megtehesse észrevételeit az óvodai élettel kapcsolatban.
- Közös gondolkodás, véleménycsere.
- Keresni a kapcsolattartás módjait, hogy folyamatos tájékoztatást tudjon nyújtani a szülőknél gyermekük fejlődéséről.
- A programunkban megfogalmazott és a családok által képviselt értékek, normák közelítése.
- A befogadó nevelésnek, a családok számára is érzékelhetővé tétele, megvalósítása úgy is, mint a multikulturális nevelés, a szükségletalapú nevelés, az egyéni differenciálás, mely a gyermek egyéni képességeinek, készségeinek kibontását jelenti.
- A családok figyelmének ráirányítása arra, hogy a gyermek szabadon fejlesztheti képességeit, választhat, dönthet tevékenységformát.
- A családok szemléletének formálása abban a tekintetben, hogy az iskolára felkészítés, illetve az iskolai beilleszkedés elősegítése az óvodában 3, 4 éves nevelési folyamat eredménye, mely során az óvoda közvetetten segíti azt, és kiegészíti a családi nevelést.
- Beszoktatás. A beszoktatás célja: a gyermekek beilleszkedésének segítése, számára ismeretlen, új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik. A beszoktatás formái:

- ovi-nyitogató ismerkedés a nevelési év megkezdése előtt tavasszal
- szükség szerint anyás beszoktatás
- fokozatos beszoktatás

A kapcsolattartás formái:

- Naponkénti párbeszéd célja a folyamatos kapcsolattartás, információnyújtás.
- Fogadó órák tartása – célszerű igény szerint, időpont egyeztetés után, személyre szabottan lebonyolítani, ahol lehetőség nyílik a bizalmas információk cseréjére.
- Szülői értekezlet tartása – az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok megbeszélésére alkalmas, a pedagógiai munkát segítő szakemberek tájékoztatója a szülők felé.
- Közös programok szervezése – alkalmas a családok és az óvoda kapcsolatának erősítésére, elmélyítésére, valamint egymás szokásainak, értékrendjének megismerésére, nevelési elvek közelítésére.
- Nyílt napok – a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi életbe való betekintésre, mely során a szülők képet kaphatnak a gyermekük viselkedéséről, teljesítményéről.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha

- a szülők többsége ismeri az óvoda pedagógiai programját,
- a szülők többsége elégedett az óvodában folyó pedagógiai munkával,
- együttműködésünk eredményeképpen a családi nevelés funkcióit erősítjük, kiegészítjük.

2. Kapcsolat a fenntartóval

A szakmai önállóság megtartása mellett a fenntartó meghatározza és hatékonyan irányítja és koordinálja az intézmény munkáját. Az intézménnyel együtt megteremti az óvodai nevelés feltételrendszerét.

A nevelés feltételeinek biztosítása a fenntartó feladata. Feladatunk az főigazgató irányításával a folyamatos tájékozódás és tájékoztatás a fenntartó felé. A jó kapcsolat biztosítása érdekében meghívjuk a fenntartó képviselőit az óvoda által szervezett műsorokra, ünnepélyekre, hagyományos rendezvényeinkre, és mi is részt veszünk a települési rendezvényeken.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

Minden gyermek minőségileg garantált, a megfelelő fejlődés esélyét biztosító nevelési ellátáshoz jut.

3. Kapcsolat más oktatási, kulturális intézményekkel

Kapcsolat a bölcsődével

E kapcsolat a gyermekek a bölcsődéből az óvodába való átmenetét segíti. Az óvoda éves munkatervében rögzítjük az óvoda és a bölcsőde együttműködését célzó tevékenységeket, a kapcsolattartás módját.

Az együttműködés formái:

Kisgyermeknevelőkkel való együttműködés

- Jelzések a gyermekekről, nevelési problémákról, óvodai elvárásokról.
- Szociális és egyéb problémákról jelzéseket fogadunk a bölcsődéből az egyes gyermekekkel kapcsolatban.

Óvoda-bölcsőde átmenetet segítő csoportban való részvétel

- Óvónők látogatása a bölcsődében
- Óvodaköteles gyermekek látogatása tavasszal az óvodai csoportokba, ismerkedés az óvoda épületével, udvarával
- Közös program a bölcsődében (bábszínház, hangverseny)
- Bölcsődések kedvenceiből (énekek, mondókák, mozgásos játékok) gyűjtemény készítése az óvónők számára
- Ovi-nyitogató délután márciusban, melyen a gyerekek megismerkedhetnek az a leendő óvónénikkel, csoportokkal
- Szülőértekezlet júniusban az óvodaköteles gyermekek szüleinek, melyen megismerkedhetnek a leendő óvónénikkel.
- A bölcsődések ballagásán résztvesznek az óvónénik

A bölcsődével kialakított jó kapcsolatunkat továbbra is szeretnénk megőrizni, hogy a bölcsőde befejezése és az óvodakezdés egy folyamat legyen a gyermekek számára.

Kapcsolat a helyi iskolával

E kapcsolat a gyermekek óvodából, iskolába való átmenetét segíti. Az óvoda éves munkatervében rögzítjük az iskola és az óvoda együttműködését célzó tevékenységeket, a kapcsolattartás módját.

Az együttműködés formái:

- Alsó tagozatos munkaközösséggel való együttműködés
- Visszajelzés gyermekekről, nevelési problémákról, iskolai elvárásokról.
- Szociális és egyéb problémákra felhívjuk az iskola figyelmét egyes gyermekekkel kapcsolatban.
- Óvoda-iskola átmenetet segítő fejlesztő csoportban való részvétel
- Óvónők látogatása ősszel az első osztályban.
- Nagycsoportosok látogatása tavasszal az első osztályban, ismerkedés az iskola épületével, könyvtárlátogatás
- Első osztályos tanítók látogatása az óvodában.
- Közös program az iskolában, óvodában (bábszínház, hangverseny)
- Első osztályosok vendéglátása óvodánkban
- Nagycsoportosok kedvenceiből (énekek, mondókák, mozgásos játékok) gyűjtemény készítése a tanítók számára
- Szülőértekezlet a nagycsoportos gyermekek szüleinek, melyen megismerkedhetnek a leendő első osztályos tanítókkal.
- Az első osztályosok bemutatkozása az iskolai évnyitón óvónői kísérettel.

Az óvodások ballagására is meghívjuk a tanítókat, majd az évnyitón közösen veszünk részt. Később is figyelemmel kísérhetjük volt óvodásaink fejlődését az iskolai nyílt napok alkalmával. Az iskolával kialakított jó kapcsolatunkat továbbra is szeretnénk megőrizni, hogy az óvoda befejezése és az iskolakezdés egy folyamat legyen a gyermekek számára.

A kapcsolattartás akkor sikeres, ha:

- ☐ a beiskolázott gyermekek beilleszkedéséről, fejlődéséről, az óvoda érdeklődésére az iskola megfelelő tájékoztatást nyújt,
- ☐ az óvoda és az iskola közötti átmenet feszültségei oldódnak,
- ☐ a két intézménytípus közötti kapcsolat gyakorlata javul.

Kapcsolat kulturális intézményekkel

Könyvtár látogatásánál az óvodai irodalmi nevelést kiegészítve felkelti a gyermek érdeklődését a könyvek és a könyvtár iránt. A nagycsoportos óvodásokkal ellátogatunk a könyvtárba, hogy kialakuljon bennük a mese, a könyv szeretete. A faluházban bábszínházat, gyermekszínházat, koncerteket szervezünk

Célunk:

A különböző kulturális intézmények (könyvtár, faluház) sajátos lehetőségeit tudatos felhasználása a nevelőmunkánkban. Hagyománnyá vált, hogy a nagycsoportosok részt vesznek a Öregek napján, Március 15-ei ünnepségen.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- minél több szülő-gyermek veszi igénybe településünk kulturális intézményeinek szolgáltatásait
- minél színvonalasabb és minél több lehetőséget tudunk biztosítani a gyermekek számára a kulturális intézmények programjából.

4. Kapcsolat egyéb intézményekkel

Kapcsolat egészségügyi szolgálattal

A gyermekek testi lelki fejlődésének követése segítése érdekében kapcsolatot tartunk a fogorvossal és a védőnővel. Szeretnénk még szorosabb kapcsolatot kialakítani velük a gyermekek egészségének megőrzése, védelme és fenntartása, valamint fejlődésének nyomonkövetése érdekében.

Kapcsolat a Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal

Célunk a szociálisan hátrányos helyzetű, illetve a rendezetlen családi körülmények miatt veszélyeztetett gyermekek helyzetének javítása.

Az óvodapedagógus feladata felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat és megfelelő pedagógiai eszközöket használva megelőzni ezek káros hatásait. Amennyiben ezek az eszközök nem elegendőek, az óvodavezető helyettesének segítségével vagy az főigazgató segítségével intézkedést kezdeményez a Gyermekjóléti Szolgálat felé, ahol a problémának megfelelő szakember segítségét veheti igénybe.

Az óvoda vezetősége a nevelési év elején felméréseket készítenek és nyilvántartásba veszi a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, felveszi a kapcsolatot és együttműködik az illetékes szakemberekkel a gyermekek helyzetének a megoldásában.

A Gyermekjóléti szolgálattal folyamatos szakmaközi kapcsolatban állunk, a jelzőrendszer működése egyre hatékonyabb intézményeink között.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- a problémákat megfelelő időben tudjuk felismerni,
- a megoldás feltételeihez együtt járulunk hozzá,
- sikeresen tudjuk kompenzálni a hátrányokat,
- családgondozás eredményeként a családok helyzetében pozitív változás indul el.

Kapcsolat az Egyházzal

A megyei püspökségről érkező, a katolikus egyházat képviselő hitoktatóval jó a kapcsolatunk, a hitoktatásokhoz helyet és időt biztosítunk.

Kapcsolat a szakszolgálattal

Célunk a hatékony, összehangolt együttműködés lehetőségének megteremtése a fejlesztőpedagógiai, logopédusi, szakértői bizottsági segítséget igénylő gyermekek érdekében. Az esetleges problémák időben történő feltárása céljából óvodai szűrővizsgálatokat végeznek a szakszolgálat munkatársai. Ebben a kapcsolatban az óvoda feladata a szűrővizsgálatokban való részvétel és a tájékoztatásnyújtás.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- A segítséget igénylő családok, megfelelő, hatékony ellátásban részesülnek,
- Hatékony segítséget kapnak az óvodapedagógusok a problémás gyerekek neveléséhez,
- A gyermekek óvodai nevelését speciális szakismeretekkel segítik.

Kapcsolat a szakmai szolgálatokkal

A szakmai szolgáltató intézményekkel való kapcsolattartásunk kettős célú:

- Továbbképzések, szakképzések igénybevétele
- Szaktanácsadók, szakértők segítségével nevelőmunkánkba a külső kontroll beépítése

5. ÓVODAKEZDÉS ÉS ISKOLAKÉSZÜLTSG BIOLÓGIAI, PSZICHOLÓGIAI JELLEMZŐI

5.1. A fejlődés jellemzői óvodakezdekőkor

Testi fejlettségi szint

A három éves gyermek testsúlya kb. 13-14 kg, a fej körfogat a 3. év végére kb. 50 cm. Az idegrendszer érési folyamata következtében a kisgyermek nagymozgásai egyre fejlettebbé válnak. Mozgása egyre koordináltabb.

Szociális fejlettség

Problémamegoldás: Ismeretei jelentős részét a tárgyakkal való közvetlen kapcsolat útján, elsősorban játék közben szerzi (elméleti úton a

problémát nem tudja megoldani).

Felfogás-figyelem: Állandóan figyel, észrevesz minden érdekeset. Kérdez, tapasztalatot gyűjt. „Miért?” Hosszú percekig eljátszik, pillanatnyi félretekintés nélkül. Megérti a napi rutint. Örül a különleges eseményeknek (pl. születésnap).

Beszéd: Összetett mondatokat is mond, kötőszavakat helyesen használ (ha, akkor, azért, mert). Szereti a mondókákat, kis dalokat. Egyeseket megpróbálja utánózni, megjegyezni, előadni. Szívesen hallgat mesét. Három számot visszamond. Tudja a nevét, korát, nemét.

Játék: Kezdenek egymással összebarátkozni. Szerepjáték kezdeti formája megjelenik. Gyakorlójátékkal (autótologatás, labdagurítás) órákig eljátszhat. Kiscsoportban már képesek együtt játszani. Szabályjátékot is játszik, de a szabályokat nem mindig tartja be.

Lelki fejlettség

Negatív érzelmei kezdenek tudatossá válni: harag, elégedetlenség, düh. Ha egészséges, ha napirendje megfelelő és jó a kapcsolata a felnőttekkel, akkor továbbra is a jókedv az elsődleges, de fokozottabban ingerlékeny, érzelmei hullámzóak.

Az egészséges életmód kialakulása

- egyedül mos kezet, a ruha ujját segítséggel feltűri
- egyedül megy wc-re, azt vízzel lehúzza maga után
- a haját segítséggel megfésüli
- orrfújásnál kisebb segítséget igényel
- önállóan használja a kanalat, a villát
- pohárból iszik
- szükségleteit szóban jelzi
- segítséggel mos fogat
- a szalvétát rendeltetésszerűen használja
- egyedül tudja felvenni a cipőt, az öltözködéssel próbálkozik

Mozgás

Nagymotorika

- akadályt megkerül
- ügyesen mászik bútorokra fel, illetve onnan le magabiztosan szalad
- könnyen lehajol és már nem esik el közben
- 5-10 mp-ig áll fél lábon
- fél lábon ugrál
- kerek játékot kormányoz, húz, tol
- egyedül csúszdázik, a mászókan biztonságosan mozog
- egyre ügyesebben rúgja a labdát
- 4-6 lépcsőfokot váltott lábbal lemegy

Finommotorika

- 6-nál több kockából tornyot épít
- gyurmából golyót, kígyót, sütit formál
- nagy szemű gyöngyöt fűz
- szívesen rajzol
- rajzait meg is nevezi
- embert rajzol arccal, végtagokkal, kör formában
- két kézzel egyszerű műveletet végez
- papírlapot tépeget, gyűröget
- egyszerű formákat rajzol, másol
- a ceruzát már nem marokra fogja, hanem íráspozícióban
- egyenként lapozgatja a könyvet
- nagyobb gombot kigombol
- egyre többször használja a domináns kezét

Anyanyelv, mesélés-verselés

- szívesen hallgat mesét, verset
- rövid mondókát, verset mondogat
- 4-5 szavas mondatokban jól ragozva beszél
- személyes névmásokat használ
- követi az összetettebb utasításokat
- szinte minden egyszerű tárgyat és képet felismer és azonosít
- érti a helyhatározókat (valami alatt, valamin)
- mondanivalóját már az idegenek is megértik
- magára névmással utal
- múltbéli eseményt elmesél (múlt időt használ)
- Mi? Ki? Miért? kérdéseket tesz fel
- kérését, kívánságát szóban jelzi

Játék

- gyakorló játékot játszik
- „mintha” játék megjelenése (később ebből alakul ki a szerepjáték)
- egyszerű szabályokat betart
- egyszerű formákat felismer (formabedobós játék)
- ügyes az egymásba rakható poharakkal, kockákkal (tornyot épít)
- szeret hintázn
- szereti a lábbal hajtható motort, biciklit, vagy a háromkerekű pedálost

- szeret rajzolgatni, festeni, gyurmázni
- szeret homokozni, babázni, autózni, kisvonatozni
- szívesen nézegeti a mesekönyveket, képeskönyveket szeret labdát gurítani
- képes pár darabos kirakót kirakni
- nagy gyöngyöt szeret és tud is fűzni
- szereti a bábozást, a bábokat
- örömmel, önfeledten játszik, nem szívesen osztja meg másokkal a játékait

Munka

Alkalomszerű munkák (egyik része tervezhető, a mási része esetleges)

- a leesett tárgyakat kérésre felveszi és a helyére teszi
- ünnepi készülődéskor segít ajándékokat, dísz tárgyakat készíteni.

Önkiszolgálás

- a testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat kis segítséggel végzi
- öltözködésnél szintén kis segítséget igényel
- önállóan megteríti magának, étkezik, majd terítékét a megfelelő helyre teszi.

Közösségi munka

- vigyáznak környezetük rendjére, segítenek annak tisztántartásában - a játékok között segítenek válogatni, rendet rakni.

Környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák

- a szemetet mindig a szemetgyűjtőben helyezze el - a virágokat nem tépi le, hagyja eredeti szépségében - télen felnőtt segítségével gondoskodnak a madarokról.

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

- szeret zenét hallgatni, megnyugtatja a zene
- képes és szeret rövid mondókákat mondogatni, dalokat énekelgetni
- egyenletes ritmusra képes tapsolni, lépegetni
- szereti az altatódalokat
- csörgő- és ütőhangszereket szeret és tud használni - szereti a lovagoltatásokat, ölbéli játékokat, dalokat - szeret halandzsázni, saját maga „kölni”.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- firkálgatás, rajzolás, festegetés nagy felületre (vastag ceruza, zsírkréta, ujjfesték, nagyméretű ecset)
- tetszés szerinti színhasználat
- megnevezi a figurát és tud is róla mesélni
- formái nem felismerhetők, de számára jelentéshordozó szerepük van
- a mozgás öröme és az, hogy nyomot hagy a papíron a lényeg
- emberalak ábrázolás (fejes-lábas emberke)
- körkörös vonalak jellemzik
- marokra fogja a ceruzát
- játék a gyurmával (gyurkálás, formálás, ütögetés, gömbölyítés, sodrás)
- változatos anyagok használata (homok, agyag, gyurma, papír, textil)
- papír gyűrögetése, tépegetése
- különféle nyomatok készítése

Külső világ tevékeny megismerése

- családjáról tudjon mesélni (anya, apa, gyerekek)
- nevezze meg főbb testrészeit és mutassa meg magán és másokon is (fej, kéz, láb, szem, fül, orr, száj)
- évszakok jellemzőit ismerje meg (ősszel levelek hullása, télen hóesés, tavasszal sokat süt a nap)
- nevezzen meg 2-3 gyümölcsöt
- nevezzen meg 2-3 zöldséget
- nevezzen meg 2-3 állatot
- nevezze meg a környezetében előforduló alapszíneket - nevezzen meg néhány közlekedési eszközt.

Tanulás

- kérdésekkel informálódik (miért? hogyan?)
- egyes tulajdonságok alapján csoportosítja a tárgyakat (szín, forma, méret)
- összetartozó dolgokat párosít, vagy együtt megnevez
- a mechanikus játékokat működésbe hozza
- szerepjátékokat játszik emberekkel, plüss állatokkal, babákkal
- ki tudja rakni a 3 vagy 4 darabból álló puzzle-t
- problémát felismer és megfogalmaz
- maximum 7 tárgyat megszámol
- tudja, hány éves
- a főbb testrészeket funkciójuk alapján megnevez

Érzelmi nevelés, szocializáció

- másik gyermekkel vagy felnőttel társas interakciót kezdeményez
- 10-15 percig részt vesz irányított csoportos tevékenységben
- 3 óvodai szabályt rutinszerűen követ
- jókedvű, bizalommal van környezetére
- egyszerre szeretetteljes és durva, együttműködő és akaratos, dacos
- kezdenek empátiát mutatni mások iránt
- energiájuk kimeríthetetlen, állandó fizikai aktivitás jellemzi
- már kezdi megérteni, hogy tetteinek következményei vannak
- utánozza a felnőtteket és a társait
- megérti, hogy mit jelent az „enyém”, „övé”
- kezelni tudja a nagyobb változásokat is

5.2. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

a) az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek:

a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

- a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- b) feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”

Az egészséges életmód kialakítása

- szükségleteit képes késleltetni
- szükségleteit képes önállóan kielégíteni
- wc-zést követően használja a toalett papírt
- a tisztálkodási eszközökre vigyáz, tisztán tartja, használat után helyére teszi
- szennyező tevékenység végzését követően kezes mos, és szárazra törli
- önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér
- cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik
- ruháikat összehajtva teszi a helyére
- képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani
- kulturáltan étkezik
- szívesen fogyaszt zöldség-, gyümölcsfélét
- vigyáz környezetének rendjére és tisztaságára
- ismeri a szelektív hulladékgyűjtés hogyanját és mikéntjét
- szívesen mozog a szabadban évszaktól függetlenül
- életkorának megfelelően edzett
- ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat

Mozgás

- igényli a mindennapos mozgást
- mozgása harmonikus, összerendezett
- téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni
- magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket
- ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani
- fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
- kialakult szem-kéz, szem-láb koordinációja
- fejlett a egyensúlyérzékelése
- tud rollerezni vagy biciklizni
- a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett
- ismer legalább egy labdajátékot
- ismeri legalább 2-3 kéziszer (labda, ugrálókötél, karika) használatát
- érdeklődik valamely sportág iránt
- képes alkalmazkodni társaihoz, korának megfelelően fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész
- ismeri a csapatjáték szabályait
- egészséges versenyszellemmel képes küzdeni

Anyanyelv, mesélés, verselés

- szívesen mesél, báboz, dramatizál
- gondosan bánik a könyvekkel
- néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni
- folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát
- kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol
- szókincse korának megfelelő
- jól használja a metakommunikációs eszközöket
- bátran és szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel
- társára odafigyel, türelmesen végighallgatja mondanivalóját
- a közölt információt megérti
- bátran kérdez
- tud szemkontaktust teremteni és tartani
- udvariassági kifejezéseket használ
- beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek
- várja, igényli a mesehallgatást
- tud történetet kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni
- a migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes megértetni magát.

Játék

- örömmel, önfeledten játszik
- képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni
- építmény lemásolására képes
- képes élményei eljátszására
- szívesen vállal szerepet
- szabályjáték során betartja a szabályokat
- másokat is figyelmeztet a szabályok betartására
- egészséges versenyszellemben tevékenykedik
- problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik

Munka

- önkiszolgáló tevékenység
  - a testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint végzik
  - étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, szalvétát, merőkanalat
  - öltözködésnél önállóak, tudnak gombolkozni, próbálkoznak a megkötéssel
  - önkiszolgáló tevékenységre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken
- alkalomszerű munkák
  - pontosan megértik, mit várunk el tőlük és azt önállóan teljesítik
  - bonyolultabb feladatokat is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak
  - időnként olyan megbízásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületeket igényelnek
- közösségi munkák
  - a közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk
  - terítésnél ügyelnek az evőeszközök esztétikus elrendezésére o felelősi munkákat szívesen vállalnak, önállóan teljesítik o a környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete)
  - vigyáznak játékaikra és rendben tartják azokat
  - munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és kitartás jellemzi
- környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák

- a szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben
- szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében
- a virágokat nem tépik le, hagyják eredeti helyükön, eredeti szépségükben
- szívesen ápolják a növényeket a csoportszobában és az udvaron egyaránt
- télen gondoskodnak a madarak etetéséről

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- élvezettel hallgat zenét
- tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- tud néhány dalt szítni, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni
- tud dallam vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni
- tud társaival térformákat alakítani
- a különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi
- tud élvezettel, irányítás nélkül játszani legalább 5 dalos játékot
- felismeri a halk-hangost, és tud halkán, hangosan énekelni, beszélni
- megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudja mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni
- megbeszélés vagy egyéni ötlet alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kísérni

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol
- képalkotásban kifejezi gondolatait, élményeit
- elképzelés után meseszereplőket, stb. hangulatot is kifejezve jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol
- tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani
- önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot
- téralakításban, építésben másokkal együttműködik
- ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat
- emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolja
- díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással, stb. megold
- tud különféle technikával képet alkotni, technikát önállóan a rendelkezésre álló anyagból megválasztani
- helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót
- alkotás közben ügyel környezete és saját maga munkájára, tisztaságára
- szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti környezetét
- képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt mondani
- ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat
- vonalvezetése balról jobbra halad

A külső világ tevékeny megismerése

- megkülönbözteti az évszakokat és a napszakokat
- ismeri környezete növényeit, állatait, részt vesz a növények gondozásában és a természetvédelemben
- képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kevesebbet, nagyobb, többet létrehozni
- helyesen használja a tö- és sorszámneveket
- tud tízes számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni
- meg tudja állapítani: több, kevesebb, ugyanannyi

- helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat
- környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik. Tudja lakcímét, testvérei nevét, szülei foglalkozását, saját születési helyét és idejét.
- tudja óvodája nevét
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- ismeri és betartja környezete közlekedésének legfontosabb szabályait, s a közelben lévő közintézményeket ismeri a tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számlálni, össze tud hasonlítani forma, szín, nagyság szerint

Tanulás

- az egyszerű feladatokat megérti
- ha a helyzet megkívánja, kíváncsi, kíváncsi, amíg rá kerül a sor
- érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és az ezzel összefüggések iránt
- feladataik végrehajtásában kitartó
- szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő
- él benne a tanulás és iskola utáni vágy
- tevékenységének eredményeit reálisan értékeli
- képes a már elsajátított ismeretek szándékos fejlesztésére
- munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő
- szándékos figyelemre képes
- szívesen vesznek részt tervezett, szervezett, irányított játékokban, tevékenységekben
- a tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek
- a részképes és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek
- a tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet

Érzelmi nevelés, szocializáció

- ragaszkodik csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez
- igényli a csoportban kialakult szokásrendszer alkalmazásához
- a játékszereken megosztja társaival
- segíti társait a tevékenységekben
- türelmesen meghallgatja társait és a felnőtteket
- a csoportba érkező vendéget udvariasan és szeretettel fogadja
- udvariassági formák betartásával kommunikál
- érdeklődik társai iránt, meghallgatja őket
- konfliktus helyzetekben társaival egyezkedik
- számon tartja társai hiányzásának okát
- konfliktus helyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítséget kéri
- érzelmein, indulatain korának megfelelően tud uralkodni. A közösség érdekében szívesen vállal munkát.
- feladattudata kialakulóban van
- korának megfelelően kialakult felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozására
- igényes a saját tevékenységével szemben
- érkezéskor, távozáskor köszön
- megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát
- türelemre, kitartásra képes
- a szülőkkel való kapcsolata a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik

„Az iskolára, az iskolai életre való felkészítés nem funkciója, hanem eredménye a három- négy éven át tartó óvodai nevelő munkának, amely az egész gyermeki személyiség fejlesztését szolgálja.”

Az óvodáskor végére a gyermekek többsége alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére. Ebben befolyásoló tényező a családi, az óvodai nevelés, valamint a belső érés.

Az iskolára való alkalmasság megállapítása nem korlátozódhat a gyermekek értelmi fejlettségére, képességeinek alakulására, hanem kiterjed az egész személyiség vizsgálatára. Három éves kortól kísérik figyelemmel a gyermekek fejlődését, s folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket a tapasztalatokról. Az iskolaérettség megállapítása már nem az óvoda kompetenciája, ezért szükség esetén a Szaktanácsadó - illetve különböző Szakértői Bizottságok segítségét kérjük.

Nkt. 45. § (2): 2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti. A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Az eljárás ügyintézési határideje ötven nap. A szülő kérelme alátámasztására kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A bíróság eljárására alkalmazni kell a (6b)–(6f) bekezdésében foglaltakat

6. INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ

„Mégiscsak van valami, amittől változik az ember. Attól, ha van valaki, aki olyannak szereti és fogadja el, amilyen. Pont olyanként. Elálló fülekkel, néha egy kis füllentéssel, egy kis hencegéssel. Nem fognak visszasimulni a fülei, nem fog sokkal kevesebbet füllenteni és hencegni – csak egy kicsivel kevesebbet, egyszóval változni fog.”

(Ancsel Éva)

Óvodánk pedagógiai légkörét, az itt dolgozók szemléletét áthatja az inkluzív (befogadó) pedagógiai elveivel való azonosulás, a fokozott differenciálásra törekvés, hiszen minden gyermek más és más.

6.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének elősegítése

A gyermekek sajátos nevelési igényeit Szakértői Bizottságok állapítják meg. Az országos szakértői bizottságok a látásvizsgáló, a hallásvizsgáló, a beszéd-, valamint a tanulási képességet vizsgáló bizottságok. A szakértői bizottságok végzik a vizsgálatot, mely alapján szakértői véleményben javaslatot tesznek a gyermek különleges gondozás keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és az ellátáshoz kapcsolódó szakember szükségletre. A vizsgálat csak a szülők egyetértésével történhet. A szakértői bizottság kijelöli a gyermek állapotának szakmai szempontból leginkább megfelelő intézményt.

A XXI. században jogos társadalmi elvárás az óvodai neveléssel szemben, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is ép társaik körében nevelkedjenek és készülhessenek fel az iskolai életre. Óvodánkban az Alapító Okiratban meghatározott típusú sajátos nevelési igényű gyermekeket fogadunk, ha a Szakértői Bizottság integrált nevelési igényre tesz javaslatot, és óvodánkat jelöli ki a gyermek számára.

Integráció fogalma: Az integráció általános megközelítésben azt jelenti, hogy a sérült, akadályozott, azaz a sajátos nevelési igényű (nevelhetőségük eltér a többiekétől) gyermekek, fiatalok bekerülnek, beilleszkednek ép társaik közé.

Az óvodai nevelés és fejlesztés elvei a sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozóan:

- Óvodánk pedagógusainak, a szülők, és gyermekek közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására.
- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni - Amennyiben részesült korai fejlesztésben, arra kell építeni - A fejlesztés folyamatosságát biztosítani kell.
- A pedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa elengedhetetlen (kivárási képessége)
- A szociális készségek fejlesztése
- A kognitív funkciók fejlesztése az adekvát játékhasználat elősegítése
- Tudatos önállóságra nevelés, önkiszolgálás
- Differenciált fejlesztés (megfelelő idő, ingerek, fokozatosság biztosítása)
- Az eltérő terhelhetőség figyelembevétele
- SNI gyermeket nevelő szülők fogadóórán történő tanácsadása, és megsegítése
- Folyamatos kapcsolattartás a speciálisan képzett szakemberekkel

Az óvodapedagógus feladatai:

Az integrált gyermekekkel kapcsolatos összes tevékenység koordinálásáért a csoport óvodapedagógusa felelős. Az óvodapedagógus és a gyógypedagógus vagy terapeuta közösen, személyre szabottan határozza meg a feladatokat, melyet az óvodapedagógus a mindennapi

gyakorlata során alkalmaz. Az óvodapedagógus feladata a kapcsolattartás a Szakértői Bizottságokkal, Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottsággal, kontrollvizsgálatok időpontjának jelzése, a különféle szakemberekkel (pszichológus, gyermek- neurológus), gyermekvédelmi megbízott, Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival való együttműködés. Ismerje meg a sérült gyermek családi körülményeit, hogy milyen együttműködésre számíthat. Rendszeres megbeszélést folytat a gyógypedagógussal- szülővel-, dajkával- az egységes követelmények támasztása érdekében. A csoport óvodapedagógusa rendszeres tájékoztatást nyújt az intézmény vezetőjének a gyermek fejlődéséről, problémákról, az elért eredményekről. Ő felel az integrált gyermekkel kapcsolatos dokumentációért, a szükséges információk elosztásáért, miközben figyelemmel van a személyi adatok védelmére és titoktartási kötelezettségére.

Az óvodapedagógus – a speciális szakember iránymutatása mellett – az alábbi kompetenciákat fejlesztheti:

a) Kognitív

- Gondolkodási képesség (konvertálás, rendszerező képesség, logikai képesség, és kombinatív képesség

- Tudásszerző képesség (ismeretszerző, alkotó képességének fejlesztése

- Kognitív kommunikációs képesség (vizuális, nyelvi) - Tanulási képesség

b) Személyes kompetencia

- Önkiszolgáló, önellátási képesség fejlesztése – öltözködés, vetkőzés, étkezés,

- Testi képességek fejlesztése, mozgásfejlesztés,

- Befogadóképesség fejlesztése- zene, vizualitás, irodalom,

- Önkifejezés képességének fejlesztése – zene, vizualitás, előadói – és szövegalkotó képesség

- Önvédelmi képesség fejlesztése – szabadság, - egészség, és identitásvédelem, - Speciális képességek (tehetség) fejlesztése- egyéniséggé nevelés - Önszabályozás és önfejlesztés képességének fejlesztése.

c) Szociális

- Szociális szokások és minták - személyes példamutatás,

- Szociális készségek – legfontosabb kiválasztása, szükségszerű működtetése

- Szociális ismeretek – direkt emberi viselkedések, szociális normák gyakorlása utcán, járművön,

- Szociális kommunikáció,

- Szociális érdekérvényesítés - szükséglet jelzése, segítőkész énkép erősítése, segítő viselkedésformákat támogató normák tanítása, segítségnyújtás normáinak aktiválása.

Eredmények, elvárásaink az integrációtól:

- a SNI gyerek minél hamarabb beilleszkedjen a csoportba, szívesen járjon óvodába

- érezze, hogy szeretik, mert szeretet nélkül nem tud fejlődni

- örömmel vegyen részt a fejlesztő foglalkozásokon

- önmagához képest fejlődni tudjon

- az őt körülvevő gyerekek és felnőttek olyan humán értékekkel gazdagodjanak, mint empátia, tolerancia, segítőkészség, jó kooperációs készség, udvariasság és a szeretetre való képesség gyakorlása.

- fő célunk az SNI gyereket is felkészíteni az önálló életvezetésre. Felnőttként ő is aktív részese lehessen a társadalomnak.

Az integrált nevelés előnyei:

A sajátos nevelési igényű gyermek szempontjából:

- Megtanulja, hogy Ő más.

- Konfliktuskezelő stratégiákat sajátít el.

- Megtanul harcolni.
- Megsokszorozott szociális kölcsönhatások érik.
- Társadalmilag elfogadott magatartás-repertoárt sajátít el.
- Fejlődik az alkalmazkodó képessége.
- Szocializációja magasabb szintet ér el.

Az ép gyermek szempontjából:

- Beépül a másság tapasztalata.
- Kialakulnak morális értékek (empátia, segítőkészség, tolerancia).
- Megtanulja az együttműködés formáit.
- Saját egészsége, épsége felértékelődik.
- Elfogadóvá válik.
- Önismerete, önértékelése erősödik.
- Fejlődik az alkalmazkodó képessége.

Személyi feltételek:

Az intézményünkbe járó – szakértői vélemény alapján – sajátos nevelési igényű gyermekeket több szakember (megbízással gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, logopédus) és óvodapedagógusaink, pedagógiai asszisztenseink és dajkáink segítik.

6.2. Tehetséggondozás

Az óvodás gyerekeknél tehetségigéretről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, iskola, társak) által fejlődnek képességgé, esetleg tehetséggé. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- Intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi, stb.)
- Művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- Pszichomotoros tehetség (sport, tánc, ügyességet igénylő terület)
- Szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermekek felismerése

A viselkedéssjegyek megfigyelésével tetten érhető a tehetség.

- pozitív viselkedésjellemzők: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus, állandó önelégedett
- negatív viselkedésjellemzők: erős kritikai érzékű, energikus, megszállott, néha nehezen találja meg a hangot társaival, egyenlőtlen fejlődés jellemzi, gyakran nem vesz részt a „munkában”

Az óvodai tehetségfejlesztés célja:

- fejlesszük a tehetséges gyermek erős oldalát, differenciált feladatokkal, játékokkal, mélyítsük el tudását
- erősítsük a gyermek esetlegesen gyenge területeit, amelyek megnehezítik vagy megakadályozzák a tehetség fejlődését.
- pihenés, relaxáció lehetőségének megteremtése

A tehetséges gyermek is gyermek, akinek fontos a kikapcsolódás, játék, sport, pihenés.

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás-dúsítás módszerét

alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetségígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

A tehetséggondozás útjai:

- elkülönítés
- gyorsítás
- gazdagítás (kiscsoportos formában, ahol több ismeretet kaphat a gyermek)

Az óvodapedagógus a tehetség kibontakoztatását segítő tulajdonságai

- türelem
- rugalmas gondolkodás
- kreativitás
- önbizalom
- következetesség
- empátia
- humorérzék
- a gyermek iránti tisztelet
- érezze kihívásnak a feladatot, amit egy tehetséges gyermek fejlesztése jelent.

6.3. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni. Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk. Az óvodapedagógusoknak és fejlesztőpedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepül és felelősségük van. Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat. A nagyon jó és az elhanyagoló környezetből egyaránt járnak hozzánk gyerekek. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére és a sikerélményre.

7. GYERMEKVÉDELEM

Az óvoda feladata pedagógiai eszközökkel elősegíteni a gyermekek személyiségének harmonikus fejlődését, az azt gátló körülmények, veszélyeztető problémák ellensúlyozását, biztosítani az érzelmi biztonságot. Úgy szervezni az óvodai környezetet, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot. Az általános elvárások közül: tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő – fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Minden óvodapedagógus gyermekvédelmi munkát végez saját óvodai csoportjában. Az főigazgató, főigazgató-helyettes koordinálja a gyermekvédelmi munkát. A házirendben meghatároztuk azokat a védő-óvó eljárásokat, amelyeket a gyermeknek az intézményben való tartózkodás során be kell tartaniuk.

A gyermekvédelem célja, hogy segítséget nyújtson a gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó gondoskodás pótlásáról.

Célunk:

- A prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése illetve segítségnyújtás.
- Együttműködés a családokkal, különböző szakemberekkel.
- Olyan feltételek megteremtése, ahol minden gyermek biztonságban és jól érzi magát, képességeit és tehetségét a lehető legjobban ki tudja bontakoztatni.

Feladataink:

- Már a beiratkozáskor tájékozódni az otthoni körülményekről (anyagi helyzet, családtagok száma, lakáskörülmények).
- A nevelési év elején feltárni azokat a körülményeket, amelyek a gyermek helyzetét hátrányosan befolyásolják, veszélyeztetik.
- Tapintatos, egyéni kapcsolattartás a szülőkkel.
- Tájékoztatás arról, hogy kihez fordulhatnak esetleges problémájukkal.
- Fokozottabb odafigyelés a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekekre, és napközbeni ellátásuk biztosítása az óvodában.
- Folyamatos kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal.

Elveink:

- A hit- és vallásoktatás szabad gyakorlásának biztosítása
- A szociális hátrányok leküzdésének enyhítése
- Az óvodai nevelés, a logopédiai fejlesztés ingyenes biztosítása,
- Biztonságos, életkornak megfelelő környezet kialakítása
- A rászorulókat támogatása

Konkrét gyermekvédelmi feladataink:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a nehezen nevelhető, és a szociálisan inadaptált gyermekek megsegítése
- Törekvés a másság elfogadására, vallási, világnézeti vagy meggyőződés tiszteletben tartása
- Biztosítjuk, hogy a gyermekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje.

- A különböző okok miatt veszélyhelyzetbe került gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, szükségesetén tanácsadás
- Egyeztetés a Gyermejkölési Szolgálattal
- Az okok feltárása, és megfelelő segítségnyújtás
- A gyermekek érdekeinek képviselése
- A rászoruló családokkal kapcsolattartás, esetenkénti családlátogatás, fogadóóra
- Gyermekek esélyegyenlőségét biztosítani
- Kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel, ügyintézés segítése szülőknek
- Szülői Fórumok
- Amennyiben gyermek elhelyezési perben véleményünket kérjük, állást foglalunk a gyermekek érdekében.
- Titoktartás a gyermekekkel kapcsolatos információkat illetően
- Óvodánkban gyermekvédelmi felelős működik, akit az óvodavezető bíz meg.

Feladatai:

- A szülők írásbeli tájékoztatása munkájáról, elérhetőségéről
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, cselekvési-intézkedési tervekről az óvodavezetőt rendszeresen tájékoztatja a gyermekvédelmi felelős.
- Rendszeres munkakapcsolatot alakít ki a „nyilvántartott” gyermekek óvodapedagógusaival, valamint ha anyagi veszélyeztetettséget vélünk, akkor mindenképpen egyeztet a csoportban dolgozó óvónőkkel, illetve a szülők ilyen irányú jelzéseit is figyelembe veszi.
- Tájékoztatást ad a szülők részére a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményekről
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat, arról tájékoztatja a szülőket, kollégákat.
- Összehangolja az óvodai gyermekvédelmi munkát
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket – Szükség esetén részt vesz családlátogatáson, fogadóórán

Az óvodapedagógus feladatai:

- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése, a kialakított nyomtatványok vezetése
- Szükséges óvó-védő intézkedés megtétele
- A család megismerése, családlátogatások végzése, a megfigyelések rögzítése
- Problémák, hátrányok felismerése, szakember segítségének kérése
- Felzárkóztatás megszervezése
- Tehetséggondozás megvalósítása
- Hiányzási naplók vezetése, rendszeres hiányzás jelentése (Egy nevelési 5 napot meghaladó igazolatlan hiányzás esetén az óvodavezetőnek jelezni kell az illetékes hivatalnak.)
- Rendszeres konzultáció a gyermekvédelmi felelőssel
- Kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervekkel
- Prevenció egyéni ismeret alapján
- A gyermekbalesetek megelőzése, elhárítása, szükség esetén intézkedés megtétel

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatásával kapcsolatos feladatok:

- A szociális hátrányok feltérképezésében, a peremhelyzet okainak feltárásában a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzésére alapozunk.
- Gyermekvédelmi nyilvántartó lap kitöltése, konzultáció az óvoda gyermekvédelmi felelősével, szükség esetén külső szakemberrel
- Családlátogatás

- A csoportbeli tevékenységek megfigyelése, a fejlesztés irányának kijelölése
- Egyéni beszélgetések, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása
- A csoportbeli beilleszkedés segítése
- Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák megismertetése, fokozott gyakoroltatása változatos módszerekkel
- Kommunikációs készség felmérése, egyéni fejlesztés

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját az Alapító Okiratban meghatározott kategóriába tartozó gyermekek részére tudjuk biztosítani.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igény jogosultságát megállapították.

8. ÓVODÁNK BELSŐ ELLENŐRZÉSI TERVE – ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Az intézményben folyó pedagógiai munkáért a vezető felel. Részterületek elemzésében, értékelésében a nevelőtestület felkért tagjai részt vehetnek.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

1. A gyermek fejlettségének értékelése
2. Az óvónői gyakorlati munka szintjén

1. A gyermek célzott megfigyelésének szinterei:

- Játékba ágyazva,
- Munkához való viszony megfigyelése,
- Tevékenységek során
- Társas kapcsolatainak megfigyelése, elemzése kapcsán

Alapértékként vesszük figyelembe a gyermekek saját ütemük szerinti fejlődését, önmagukhoz viszonyított fejlesztését, mérését, ezzel összefüggően az iskolásítás elkerülését. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szokások nyomon követése, mérése, elemzése, értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása. Szem előtt tartjuk, hogy a mérések többnyire a pillanatnyi állapotot és fejlettséget rögzítik, ezért a következtetések levonásakor a lehető legtöbb meghatározó okot és szempontot igyekszünk figyelembe venni.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a csoportvezető óvónők feladata félévenként, melyben rögzíteni kell a gyermekek értelmi-, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét, valamint a fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. A gyermek egyéni lapjai naplórészben dokumentálunk és a szülőt erről tájékoztatjuk.

Speciális fejlesztés

A cél azon képességek, jártasságok, kompetenciák fejlesztése, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolakezdésre.

A Tevékenységközpontú Óvodai Program a gyermekek egyéni képességeinek, adottságainak figyelembevételével fejleszti az óvodásokat, de minden csoportban van sajátos nevelési igényű és tehetséges kisgyermek is, akiknek különleges, speciális bánásmódra, fejlesztő pedagógiára van szükségük.

A differenciált bánásmód alapvető feltétele a gyermekek sokoldalú megismerése. Amennyiben problémát észlelünk, a speciális fejlesztést a lehető legkorábban meg kell kezdenünk. Így van esélyünk arra, hogy a korrekciót időben megkezdve, a sajátos nevelési igényű gyermeket felzárkóztassuk, későbbi tanulási zavarait, beilleszkedési nehézségeit megelőzzük, illetve enyhítsük.

A konkrét fejlesztés megszervezésénél igénybe vesszük speciális képzéseken részt vett kollégáink segítségét. Amennyiben a gyermeknek beszédfejlődési elmaradása vagy zavara van, igyekszünk a logopédiai ellátását biztosítani. A fejlesztésekről a szakemberek feljegyzést készítenek. Munkánkat még segíti a gyógypedagógus is.

Feladatok:

- A probléma megfogalmazása, annak megállapítása, hogy a sajátos nevelési igény mely területen jelentkezik (biológiai tények, rendellenességek vagy sérülés, nem megfelelő családi nevelés, stb.)
- Kapcsolatfelvétel szükség szerint a szülőkkel, gyermekorvossal, pszichológussal.
- A fejlesztési forma megállapítása, megbeszélése a csoportban együtt dolgozók között (prevencióra vagy korrekcióra van szükség), a speciális bánásmód konkrét megtervezése
- A fejlesztőhatás folyamatos megfigyelése, mérése, esetleges korrekciója.

2. Szakmai-pedagógiai munka ellenőrzése

Az óvoda belső ellenőrzési rendszere átfogja az óvodai nevelőmunka egészét. Célja az intézményben folyó pedagógiai munka segítése, fejlesztése. A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az óvoda vezetője a felelős. Az ellenőrzések ütemezését, konkrét időpontját, az értékelési szempontsót a mindenkor éves óvodai munkaterv részét képező belső ellenőrzési terv határozza meg, melyet az óvoda vezetője készít el.

Az éves munkaterv minden évnnyitó nevelőtestületi értekezleten a nevelőtestület jóváhagyásával készül. Az adott évre tervezett ellenőrzésekről már ekkor tudomást szereznek a nevelők. Az ellenőrzési terv tartalmazza az ellenőrzés területeit, módszereit és ütemezését.

Az ellenőrzési tervben nem szereplő, rendkívüli ellenőrzésről az óvodavezető dönt. Nevelési évenként egy alkalommal minden óvodapedagógus ellenőrzésére sor kerül. Az ellenőrzés tapasztalatairól a vezető feljegyzést készít, amelyet ismertet az óvodapedagógussal.

A nevelési év záró értekezletén az óvodavezető értékeli a pedagógiai munka belső ellenőrzésének eredményeit. Ismertet a nevelőtestülettel az ellenőrzés általános tapasztalatait, megfogalmazza az esetleges hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.

Az ellenőrzés, értékelés területei:

- Szakmai pedagógiai munka
- Munkáltatói jogkörből adódó ellenőrzések

A következő dokumentumok segítik az ellenőrzést, értékelést:

- Az óvoda munkaterve, amely egy nevelési évre szól.
- A csoportok éves nevelési, fejlesztési terve,
- Értékelések
- Egyéni fejlesztés dokumentumai

Óvodánkban a pedagógiai munka belső ellenőrzésére jogosult:

- Óvoda vezetője

Országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés

Célja: a nevelési intézmény szakmai tevékenységének és a pedagógusok munkájának általános pedagógiai szempontok szerint történő értékelése, ellenőrzése.

Fajtái:

- Pedagógus ellenőrzése
- Az főigazgató értékelése
- Intézmény ellenőrzése

9. BOLDOGSÁGÓRA PROGRAM INTÉZMÉNYÜNKBEN

Intézményünkben 2021. júliusában egy innováció bevezetésével szeretnénk gazdagítani az óvodai nevelő munkánkat a 3-7 éves korosztály számára.

A Jobb Veled a Világ Alapítvány Boldogságóra programja által, mely a pozitív pszichológia kutatási eredményeire épített élménypedagógiai módszertan.

A pozitív pszichológia boldogságkutatói tudományosan is bebizonyították, hogy a boldogság eléréséhez való képesség tanulható. Bárki, bármikor kifejlesztheti magában a boldogságra való képességét, csak meg kell tanulni hogyan, aztán ezt gyakorolni kell. A program elsősorban az intézményünkbe járó gyermekek, másodsorban pedig az óvodapedagógusok és a nevelést elősegítő alkalmazottak lelki jóllétével foglalkozik, sőt a szülők bevonására is lehetőséget nyújt. Maga a program jó kiegészítője lehet az óvodai munkánknak, hiszen segítségével lehetőség nyílik arra, hogy a hagyományos tudásmegosztást és az életben szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztését összhangba hozzuk. A program bevezetése által a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek játékos felfedezésére adunk lehetőséget, a pozitív élményállapotok megteremtésének, fenntartásának és fokozásának technikáit adjuk át a gyerekeknek. Az intézményünk óvodapedagógusai és a nevelést segítő alkalmazottai mindannyian egyaránt fontosnak tartjuk, hogy az értelmi nevelésen túl a gyermekek érzelmi, lelki nevelését is elősegítsük.

„A boldogságórák célja, hogy a pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva a gyermekek csoportosan és egyénileg is megismerjék a boldogság fő összetevőit. A boldogságórákon olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutató pszichológusok tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.”

Az innováció, a boldogságóra program bevezetésével célunk az, hogy:

- a gyerekek könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni az éppen őket érintő problémákkal
- segítsen a gyerekeknek lehetőséget adni az érzelmeik kifejezésére, őszinte véleménynyilvánításra
- elősegítsük, hogy még több pozitív élményt felfedezzenek, befogadjanak
- támogassuk a gyermekek közösségbe illeszkedését, a társas életre való felkészítését
- játékos formában kínáljunk megoldást az őket érintő kihívásokra, kérdésekre és napi problémákra
- a fejlesztő gyakorlatok, feladatok által, szinte észrevétlenül építsük a gyermeki önbecsülést és a pozitív énképet
- szélesítsük a gyermekek látókörét és gondolkodásmódját
- segítsük megoldani az óvodai, csoporton belüli esetleges konfliktus helyzeteket
- a közösségi feladatokkal fejlesszük a gyerekek problémamegoldó képességét
- segítsük a 3-7 éves korosztály gyermekeinek a családhoz, a közösségünkhöz való kapcsolódását
- vegyék észre az élet szépségeit, az apró örömteli pillanatokat
- megtanuljanak egymáshoz szeretettel és tisztelettel fordulni
- ösztönözzük őket a segítségnyújtásra, a megbocsátásra
- boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező óvodásokká, majd iskolásokká, és később felnőttekké váljanak.

A boldogságóra program a nevelési év 10 hónapjában (szeptembertől- júniusig) olyan témákat jár körül, mely segíti és támogatja a gyerekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben, és a folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciákat fejleszt.

A program témakörei:

A Boldogságóra programon belül minden hónapban más-más témakört járunk körül a gyerekek bevonásával, melyek fokról-fokra segítik hozzá őket a pozitív életszemlélet kialakításához:

Szeptember – Boldogságfokozó hála
Október - Optimizmus gyakorlása
November - Kapcsolatok ápolása
December - Boldogító jócselekedetek
Január - Célok kitűzése és elérése
Február - Megküzdési stratégiák
Március - Apró örömek élvezete
Április - Megbocsátás
Május - Testmozgás
Június - Fenntartható boldogság

A boldogságóra gyermekekre gyakorolt pozitív hatása azoknál, akik részt vesznek ezeken az órákon/ foglalkozásokon,

- sokkal magabiztosabbá válnak,
- erősíti a gyerekek pozitív érzelmi világát,
- nyitottabbak lesznek a gyerekek, jól érzik magukat,
- közösség megtartó, illetve összetartó ereje van,
- növeli az érzelmi intelligenciát, érzelmi kultúrát,
- több lehetőség adódik a figyelemre, az odafigyelésre, a megértésre, az érzelmeknek a kifejtésére, megbeszélésére, a boldogság összetevőinek a megtapasztalására

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program módosítása csak a nevelőtestület elfogadásával, a jogszabályokban előírt közösségek egyetértésével, véleményével és az főigazgató jóváhagyásával lehetséges.

Az óvoda eredményes és hatékony működéséhez szükséges további rendelkezéseket önálló szabályzatok tartalmazzák.

A hatályba lépett Pedagógiai Program megismertetése az óvoda azon dolgozóival, akik nem tagjai a nevelőtestületnek, valamint azokkal, akik kapcsolatba kerülnek az óvodával és meghatározott körben használják helyiségeit, az főigazgató feladata és felelőssége.

A Pedagógiai Programban foglalt rendelkezések megtartása az óvoda valamennyi alkalmazottjára kötelező érvényű, megszegése esetén a munkáltatói jogkörű vezető köteles intézkedni.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Vámosszabadi Vackor Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja 2025-ben készült.

Érvényessége:

Az főigazgató jóváhagyását követően 2025. szeptember 1-jétől lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a 2022 évi Pedagógiai Program.

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

A program érvényességi ideje öt nevelési évre – azaz 2025. szeptember 1. napjától 2030. augusztus 31. napjáig szól.

1. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A 2029 - 2030. nevelési év során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes– minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését. Szükség esetén a pedagógiai programot módosítani kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgozni.

2. A pedagógiai program módosítása:

- A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
  - az óvoda vezetője
  - a nevelőtestület bármely tagja
  - a szülők közössége
  - az óvoda fenntartója
- A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az óvodavezető jóváhagyásával válik érvényessé.
- A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő nevelési év szeptember 1. napjától kell bevezetni.

3. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
  - az óvoda fenntartójánál
  - az óvoda vezetői irodájában, a vezetőnél
  - minden csoportban
  - a szülői faliújságnál

Továbbá:

- a KIR-ben
- az óvoda honlapján: www.vackor-ovoda.hu

4. A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások
- fenntartói, partneri igények változásai, feladatváltozás miatt
- a program felülvizsgálata során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

5. Előírás a programmódosítás előterjesztésére

- írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületnek
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten- szóban véleményezés, döntés, írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról

Hatályba lépés ideje: 2022. szeptember 1.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Elfogadta a Vámosszabadi Vackor Óvoda és Bölcsőde nevelőtestületi testülete:

Benedek Zsuzsanna	-----
Csehi Szilvia	-----
Gulyásné Csatlós Annamária	-----
Halász Katalin	-----
Iró Kitti	-----
Kutiné Markotics Dominika	-----
Molnár Krisztina	-----
Nagy Gézőné	-----
Takács-Kálmán Annamária	-----
Tófalviné Cserpes Orsolya	-----

Véleményezte:

----- Dátum	----- Szülői munkaközösség nevében

Jóváhagyta:

----- Dátum	----- Főigazgató PH

Az egyetértését kinyilvánította/ellenőrizte:

----- Dátum	----- Fenntartó nevében PH

MELLÉKLET

ÓVODÁNK ESZKÖZEIRŐL ÉS FELSZERELÉSÉRŐL KÉSZÜLT JEGYZÉK

- épület (a szabályzatnak megfelelő tűzoltó készülékek, elsősegély láda, gyógyszerszekrény)
- játszóudvar kerti asztal, kerti pad, babaház, udvari ivókút, udvari homokozó, takaróháló, mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök
- csoportszoba óvodai fektetők, gyermekszékek, gyermek asztal abroszokkal, szőnyeg, fényvédő függönyök, játéktároló szekrények vagy polcok, könyvespolc, élősarok állvány, foglalkozási eszköztárolók, edény- és evőeszköz tárolók, szeméttárolók, hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények, játékok, játékeszközök: gyakorló-, szimbolikus-, szerepjátékokhoz, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, bábok) barkácsolás eszközei

A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként):

- különbéle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építőkonstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei
- ének, zene, énekes játékok eszközei
- az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei
- értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök
- ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök
- a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok
- munka jellegű tevékenységek eszköze

A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök:

- digitális hanglejátszásra és képmegjelenítésére alkalmas eszköz
- hangfalak, diavetítő, vetítővászon, hangszer pedagógusoknak és gyerekeknek, egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések
- gyermeköltöző rész (gyerekek létszámának megfelelő ruhatároló fogasok, polcok, öltöző padok)
- tornaszoba: tornapadok, tornaszőnyeg, bordásfalak mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet (babzsákok, labdák, Tini- kondi, trambulin, egyensúlyozó tölcser, akadálypálya, karikák, testhenger család)
- logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök, tükör, asztal, székek, szőnyeg, játéktároló szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc
- főigazgatói iroda íróasztal és székek, tárgyalóasztal, székekkel, telefon, könyvszekrény, iratszekrény, számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal
- nevelői szoba asztal, székek, könyvtári dokumentum, könyvszekrény, számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal, fénymásoló
- orvosszoba berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint
- gyermeköltöző öltözőrekesz, ruhatároló, fogas, öltözőpad
- gyermekmosdó wc-k, mosdókagylók, törölközőtartók, falitükör, fogmosó tartók (egyéni tisztálkodószerek, tisztálkodó felszerelések, fésűtartó, törölköző)
- felnőtt öltöző felnőtt mosdó, zuhanyzó, mosógép, vasaló + állvány hozzá, szárító állványok, takarító eszközök, porszívó, szennyes ruhatároló, mosott ruhatároló, kerti munkaeszközök, hűtő
- tálalókonya hűtőgép, tűzhely, mosogató tálcák, étel-mintavétel üvegtartályok, mikrohullámú sütők, vízforraló, tálalóasztal